

2018

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions

1. a) Define Educational Technology. Explain different approaches to educational technology with examples. 8

ଶୈକ୍ଷିକ ପ୍ରଦ୍ୟୋଗର ସଂଜ୍ଞା ଲେଖ । ଉଦାହରଣ ସହ ଶୈକ୍ଷିକ ପ୍ରଦ୍ୟୋଗର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଲେଖ ।

- b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Nature of Educational Technology

ଶୈକ୍ଷିକ ପ୍ରଦ୍ୟୋଗର ପ୍ରକୃତି

- ii) Importance of Educational Technology for students.

ଶୈକ୍ଷିକ ପ୍ରଦ୍ୟୋଗର ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱ ।

OR

- c) Discuss different types of educational technology with suitable example. 8

ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଶୈକ୍ଷିକ ପ୍ରଦ୍ୟୋଗର ଉଦାହରଣ ସହ ଆଲୋଚନା କର ।

- d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) System approach

ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା

- ii) Importance of educational technology for teacher

ଶୈକ୍ଷିକ ପ୍ରଦ୍ୟୋଗର ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱ ।

2. a) What is communication ? Discuss various components associated with the process of communication. 2+6

ଯୋଗାଯୋଗ କ'ଣ ? ଯୋଗାଯୋଗର ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Non-verbal communication
ଅଣ-ମୌଖିକ ଯୋଗାଯୋଗ

ii) Barriers to communication
ଯୋଗାଯୋଗର ବାଧକ ।

OR

c) Discuss construction of Flander's interaction
Analysis Category System. 8

ଫ୍ଲାନଡରଙ୍କ ଇଣ୍ଟରାକ୍ସନ୍ ଆନାଲିସିସ୍ ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖ ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Principles of communication
ଯୋଗାଯୋଗର ନିୟମ

ii) Process to overcome barriers to
communication

ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ବାଧକକୁ ଦୂର କରିବାର
ଉପାୟ ।

3. a) What is programmed instruction ? Discuss its basic principles. 3+5

ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍‌ଡ ଇନ୍‌ଷ୍ଟ୍ରକ୍‌ସନ୍ କଣ ? ଏହାର ମୌଳିକ ନିୟମ ଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

- b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Personalized system of Education

ବ୍ୟକ୍ତିକୈନ୍ଦ୍ରିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଣାଳୀ

- ii) Application of programmed instruction

ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍‌ଡ ଇନ୍‌ଷ୍ଟ୍ରକ୍‌ସନ୍‌ର ପ୍ରୟୋଗ ।

OR

- c) What is microteaching ? Discuss the assumptions and phases of microteaching. 2+6

ଅଣୁ-ଶିକ୍ଷଣ କ'ଣ ? ଏ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅବଧାରଣା ଏବଂ ଏହାର ସ୍ତରଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖ ।

- d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Simulated teaching

ଭୂମିକା ଶିକ୍ଷାଦାନ

ii) Advantages of micro teaching

ଅଣୁଶିକ୍ଷଣର ଉପଯୋଗିତା ।

4. a) What is concept attainment model ? Develop a lesson plan using concept attainment model. 2+6

କନ୍ସପ୍ଟେ ଆଟେନ୍‌ମେଣ୍ଟ ମଡେଲ୍ କ'ଣ ? କନ୍ସପ୍ଟେ ଆଟେନ୍‌ମେଣ୍ଟ ମଡେଲ୍ ଆଧାରରେ ପାଠ ଯୋଜନାଟିଏ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟି ଲେଖ :

i) Models of teaching

ଶିକ୍ଷାଦାନର ମଡେଲ୍

ii) Focus of Inductive thinking model

ଆରୋହ ଚିନ୍ତନ ମଡେଲ୍‌ର କୈନ୍ଦ୍ରିକ ଚେତନା ।

OR

c) What is Advanced organizer model ? Describe the syntax of Advanced organizer model with example. 2+6

ଆଡ଼ଭାନ୍ସ ଅର୍ଗାନାଇଜର ମଡେଲ୍ କ'ଣ ? ଉଦାହରଣ ସହ ଆଡ଼ଭାନ୍ସ ଅର୍ଗାନାଇଜର ମଡେଲ୍‌ର ଗଠନ ଲେଖ ।

d) Write short notes on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

i) Social system of Advanced organizer model
ଆହୁତ୍ତାନ୍ତସ୍ତ ଅର୍ଗାନାଇଜର ମଡେଲର ସାମାଜିକ ଦିଗ

ii) Principles of Reaction of models of teaching
ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷଣର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ନିୟମ ।

5. a) Discuss different ICT-enabled devices used in education. 8

ଶିକ୍ଷାରେ ବ୍ୟବହୃତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ସମ୍ବଳିତ ସାମଗ୍ରୀର ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

i) Projected aids
ପ୍ରକ୍ଷେପିତ ଶିକ୍ଷଣ ସାମଗ୍ରୀ

ii) Advantages of non-projected aids.
ଅଣ-ପ୍ରକ୍ଷେପିତ ସାମଗ୍ରୀର ଉପଯୋଗିତା ।

OR

c) Describe the procedure for organizing School Teaching Learning Materials (TLMs) Centre. 8
ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷଣ-ପଠନ ସାମଗ୍ରୀ କେନ୍ଦ୍ର ଆୟୋଜନର ପଦ୍ଧତି
ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Importance of ICT in classroom instruction
ଶ୍ରେଣୀ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ୱ

ii) Advantages of projected aids
ପ୍ରକ୍ଷେପିତ ସାମଗ୍ରୀର ଉପଯୋଗିତା ।

2019

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions

1. a) Discuss the importance of educational technology for the teachers. 8

ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶୈକ୍ଷିକପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ୱ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

- b) Write short answers on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) Write two nature of educational technology.
ଶୈକ୍ଷିକପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଦୁଇଗୋଟି ସ୍ୱରୂପ ଲେଖ

- ii) State two importance of educational technology for students.

ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶୈକ୍ଷିକପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଦୁଇଗୋଟି ଗୁରୁତ୍ୱ ଲେଖ ।

OR

c) Explain the scope of educational technology. 8
ଶୈକ୍ଷିକପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ପରିସର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

d) Write short answers on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) Define educational technology
ଶୈକ୍ଷିକପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସଂଜ୍ଞା ପ୍ରଦାନ କର

ii) What is hardware ?
ହାର୍ଡ଼ୱେର କ'ଣ ?

2. a) Discuss the nature of communication process. 8
ସଞ୍ଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସ୍ୱରୂପ ଲେଖ ।

b) Write short answers on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) Write the meaning of communication
ସଞ୍ଚାରର ଅର୍ଥ ଲେଖ

ii) What is the contribution of Flander to the
field of communication process ?
ସଞ୍ଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଫ୍ଲାନଡରଙ୍କ ଅବଦାନ କ'ଣ ?

c) Describe the barriers of communication. 8

ସଞ୍ଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସବୁର ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) Write two components of communication

ସଞ୍ଚାରର ଦୁଇଗୋଟି ଉପାଦାନ ଲେଖ

ii) What are different types of communication.

ସଞ୍ଚାରର ପ୍ରକାର ସବୁ କ'ଣ ?

3. a) Illustrate the concept and applications of simulated teaching. 3 + 5

ଅନୁରୂପ ପାଠ୍ୟଦାନ ଧାରଣା ଏବଂ ପ୍ରୟୋଗର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

b) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What is personalized system of instruction ?

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁଦେଶନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କ'ଣ ?

ii) What is micro-teaching.

ଅଣୁଶିକ୍ଷଣ କ'ଣ ?

OR

- c) Narrate the phases and applications of micro-teaching. 4 + 4

ଅଣୁଶିକ୍ଷଣର ସ୍ତର ଏବଂ ପ୍ରୟୋଗ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

- d) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) Write two uses of programmed instruction

ସ୍ୱଶିକ୍ଷଣ ପାଠ୍ୟଦାନର ଦୁଇଗୋଟି ବ୍ୟବହାର ଲେଖ

- ii) State two objectives of personalized system of instruction.

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁଦେଶନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦୁଇଗୋଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଲେଖ ।

4. a) Describe the social system and support system of synetics teaching model. 4 + 4

ସିନେଟିକ ପାଠ୍ୟଦାନ ମଡେଲର ସାମାଜିକ ସଂସ୍ଥିତି ଏବଂ ସମର୍ଥକ ସଂସ୍ଥିତି ଆଲୋଚନା କର ।

- b) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) What is meant by teaching model ?

ପାଠ୍ୟଦାନ ମଡେଲ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ?

[5]

ii) Who is the proposer of advanced organizer model of teaching ?

ପ୍ରାକ୍‌ସଂଘଟକ ମଡେଲର ପ୍ରସ୍ତାବକ କିଏ ?

OR

c) Discuss memory teaching model with reference to focus and syntax. 4 + 4

ମେମୋରୀ ପାଠ୍ୟଦାନ ମଡେଲ ପ୍ରସଙ୍ଗିତ ଫୋକ୍ସ ଏବଂ ସିନ୍ଟାକ୍ସକୁ ଚର୍ଚ୍ଚା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଣା ଲେଖ :

i) What is the substance of concept attainment model ?

ପାଠ୍ୟଦାନ ଆରଣ୍ୟ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ମଡେଲର ସାର ବସ୍ତୁ କ'ଣ ?

ii) Write two applications of inductive teaching model.

ଆରୋହ ପାଠ୍ୟଦାନ ମଡେଲର ଦୁଇଗୋଟି ପ୍ରୟୋଗ ଲେଖ ।

5. a) Explain how organization of TLM Centre is planned ? 8

ପଠନପାଠନ ସମାଗ୍ରୀକେନ୍ଦ୍ର ସଂଗଠନ ଯୋଜନା କିପରି କରାଯାଏ ସ୍ପଷ୍ଟ କର ।

- b) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) What is meant by instructional aids ?

ଶିକ୍ଷଣ ସହାୟକ ସାମଗ୍ରୀ ମାନେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ?

- ii) What is ICT enabled device ?

ସୂଚନା ସଞ୍ଚାର ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ସମର୍ଥ ଉପକରଣ କ'ଣ ?

OR

- c) What is projected aid ? Discuss its uses and limitations. 2 + 6

ପ୍ରକ୍ଷେପିତ ସହାୟକ ସାମଗ୍ରୀ କ'ଣ ? ଏହାର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short answers on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What is non-projected aid ?

ଅଣପ୍ରକ୍ଷେପିତ ସହାୟକ ସାମଗ୍ରୀ କ'ଣ ?

ii) State two examples of ICT enabled devices.

ସୂଚନା ସଞ୍ଚାର ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ସମର୍ଥ ଦୁଇଟି ଉପକରଣର
ଉଦାହରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

2021

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions

1. a) Explain the scope of Educational Technology. 8

ଶୈକ୍ଷିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ପରିସର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

- b) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) Define educational technology.

ଶୈକ୍ଷିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ସଂଜ୍ଞା ପ୍ରଦାନ କର ।

- ii) State two importance of educational technology for students.

ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶୈକ୍ଷିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଦୁଇଗୋଟି ଗୁରୁତ୍ୱ

ଲେଖ ।

OR

- c) Discuss the importance of educational technology for the teachers. 8

ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶୈକ୍ଷିକପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ୱ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

- d) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) Write two nature of educational technology.

ଶୈକ୍ଷିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ଦୁଇଗୋଟି ସ୍ୱରୂପ ଲେଖ ।

- ii) What is hardware ?

ହାର୍ଡୱେର କ'ଣ ?

2. a) Describe the barriers of communication. 8

ସଞ୍ଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସବୁର ଆଲୋଚନା କର ।

- b) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) Write two components of communication.

ସଞ୍ଚାରର ଦୁଇଗୋଟି ଉପାଦାନ ଲେଖ ।

ii) Write the meaning of communication.

ସଞ୍ଚାର ଅର୍ଥ ଲେଖ ।

OR

c) Discuss the nature of communication process. 8

ସଞ୍ଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସ୍ୱରୂପ ଲେଖ ।

d) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What are the different type of communication ?

ସଞ୍ଚାରର ପ୍ରକାର ସବୁ କ'ଣ ?

ii) What is contribution of Flander to the field of communication process ?

ସଞ୍ଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଫ୍ଲାନଡରଙ୍କ ଅବଦାନ କ'ଣ ?

3. a) Narrate the phases and application of Micro teaching. 4 + 4

ଅଣୁଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଣାଳୀର ପ୍ରଯୋଗ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

b) Write short answers on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) Write two uses of programmed instruction.

ସ୍ୱଶିକ୍ଷଣ ପାଠ୍ୟ ଦାନର ଦୁଇ ଗୋଟି ବ୍ୟବହାର ଲେଖ ।

ii) What is personalized system of instruction ?

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁଦେଶନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କ'ଣ ?

OR

c) Illustrate the concept and application of simulated teaching. $3 + 5$

ଅନୁରୂପ ପାଠ୍ୟଦାନ ଧାରଣା ଏବଂ ପ୍ରୟୋଗର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

d) Write short answers on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What is Micro-teaching ?

ଅଣୁଶିକ୍ଷଣ କ'ଣ ?

ii) State two objectives of personalized system of instruction.

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁଦେଶନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦୁଇଗୋଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଲେଖ ।

4. a) Discuss Memory teaching model with reference of focus and syntax. 4 + 4

ମେମୋରୀ ପାଠ୍ୟଦାନ ମଡେଲ ପ୍ରସଙ୍ଗିତ ଫୋକସ୍ ଏବଂ ସିନ୍ଟାକ୍ସକୁ ଚର୍ଚ୍ଚା କର ।

- b) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) What is the substance of concept attainment model ?

ପାଠ୍ୟଦାନ ଧାରଣା ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ମଡେଲର ସାର ବସ୍ତୁ କ'ଣ ?

- ii) What is meant by teaching model ?

ପାଠ୍ୟଦାନ ମଡେଲ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

OR

- c) Describe the social system and support system of synetics techning model. 4 + 4

ସିନେଟିକ ପାଠ୍ୟଦାନ ମଡେଲର ସାମାଜିକ ସଂସ୍କୃତି ଏବଂ ସମର୍ଥକ ସଂସ୍କୃତି ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short answers on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) Write two applications of inductive teaching model.

ଆରୋହ ପାଠ୍ୟଦାନ ମଡେଲର ପ୍ରୟୋଗ ଲେଖ ।

ii) What is the proposer of advanced organizer model of teaching ?

ପ୍ରାକ୍ ସଂଘଟକ ମଡେଲର ପ୍ରସ୍ତାବକ କିଏ ?

5. a) What is projected aid ? Discuss its uses and limitations. 8

ପ୍ରକ୍ଷେପିତ ସହାୟକ ସାମଗ୍ରୀ କ'ଣ ? ଏହାର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short answers on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What is ICT enabled device ?

ସୂଚନା ସମ୍ପର୍କ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ସମର୍ଥ ଉପକରଣ କ'ଣ ?

ii) What is non-projected aid ?

ଅଣପ୍ରକ୍ଷେପିତ ସହାୟକ ସାମଗ୍ରୀ କ'ଣ ?

OR

c) Explain how organization of TLM centre is planned ? 8

ପଠନ ପାଠନ ସାମଗ୍ରୀକେନ୍ଦ୍ର ସଂଗଠନ ଯୋଜନା କିପରି କରାଯାଏ ସ୍ପଷ୍ଟ କର ।

d) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What is meant by instructional aids ?

ଶିକ୍ଷଣ ସହାୟକ ସାମଗ୍ରୀ ମାନେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ?

ii) State two examples of IC enabled devices.

ସୂଚନା ସଞ୍ଚାର ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସମର୍ଥ ଦୁଇଟି ଉପକରଣର ଉଦାହରଣ ଲେଖ ।

2017

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions from any *one* Section
selecting either {(a),(b)} or {(c),(d)} from each question

SECTION - A (Odia Method)

1. a) Describe the importance of teaching Odia in the life and education of students. 8

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଓ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଗୁରୁତ୍ୱ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

- b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Aims of teaching Odia

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ

- ii) Place of Odia in school curriculum

ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଓଡ଼ିଆର ସ୍ଥାନ ।

OR

- c) Discuss the aims and objectives of teaching Odia at secondary school level. 8

ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Objectives of teaching Odia as first language
ପ୍ରଥମ ଭାଷା ରୂପେ ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
- ii) Creation of moral value through Odia teaching.
ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନ ମାଧ୍ୟମରେ ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ସୃଷ୍ଟି ।

2. a) What are the different methods of teaching Odia ?
Discuss which method is appropriate for teaching poetry
in Odia. 8

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ? କେଉଁ ଶିକ୍ଷାଦାନ
ପଦ୍ଧତି ଓଡ଼ିଆ କବିତା ପଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Direct method of teaching Odia
ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ସିଧା ପଦ୍ଧତି
- ii) Discussion method of teaching Odia
ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତି ।

OR

c) Discuss Discussion-cum-appreciation method of
teaching in Odia. 8

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଆଲୋଚନା ଓ ଅନୁକୂଳ ମତ ପ୍ରଣାଳୀ ଆଲୋଚନା
କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Advantages of Inductive method
ଆରୋହ ପଦ୍ଧତିର ସୁବିଧା

ii) Advantages of deductive method

ଅବରୋହ ପଦ୍ଧତିର ସୁବିଧା ।

3. a) Discuss the difference between teaching methods of prose and poetry in Odia language. 8

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଗଦ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଓ ପଦ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following: 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Ways of creating interest for teaching poetry

କବିତା ଶିକ୍ଷାଦାନ ନିମନ୍ତେ ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଉପାୟମାନ

ii) Importance of Loud reading in teaching prose

ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଉଚ୍ଚପଠନର ଗୁରୁତ୍ୱ ।

OR

c) Discuss the steps and principles of teaching Odia Grammar. 8

ଓଡ଼ିଆ ବ୍ୟାକରଣ ଶିକ୍ଷାଦାନର ସୋପାନ ଏବଂ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following: 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Types of composition

ରଚନାର ପ୍ରକାରଭେଦ

ii) Introduction step in teaching composition

ରଚନା ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଉପକ୍ରମ ସୋପାନ ।

4. a) Discuss the general educational values of Teaching aids in Odia. 8

ଓଡ଼ିଆରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଠୋପକରଣର ସାଧାରଣ ଶୈକ୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କର ।

- b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Types of teaching aids in Odia
ଓଡ଼ିଆରେ ପାଠୋପକରଣର ପ୍ରକାର ଭେଦ
- ii) Radio in teaching Odia
ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ରେଡ଼ିଓ ।

OR

- c) Discuss the importance and qualities of a good text book as a teaching aid in Odia teaching: 8

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଏକ ଉତ୍ତମ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ଗୁରୁତ୍ୱ ଏବଂ ଗୁଣାବଳୀ ଆଲୋଚନା କର ।

- d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Principles of use of black board in Odia teaching
ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ କଳାପଟା ବ୍ୟବହାରର ନୀତି
- ii) Language Laboratory
ଭାଷା ପରୀକ୍ଷାଗାର ।

5. a) Describe the steps of a lesson plan in Odia in Herbartian approach. 8

ହରବର୍ଟିଆନ ମାର୍ଗ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଆରେ ପାଠଯୋଜନାର ସୋପାନଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Advantages of a lesson plan

ପାଠଯୋଜନାର ସୁବିଧା

ii) Principles of preparing a lesson plan.

ଏକ ପାଠଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ନୀତି ।

OR

c) Prepare a lesson plan of any topic in Odia of Class VII
Odia text book on 5E model. 8

ଝର ଆଦର୍ଶରେ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଓଡ଼ିଆ ବହିରୁ ଯେକୌଣସି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ନେଇ ପାଠଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Importance of Icon design model

ଆଇକନ୍ ପରିକଳ୍ପନା ଆଦର୍ଶର ଗୁରୁତ୍ୱ

ii) Exploration in 5E model.

ଝର ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ।

SECTION - B (English Method)

1. a) Describe the importance of learning English as a second language in India. 8

b) i) Differentiate between first language and second language. 2

ii) Describe four important language skills. 2

OR

[Turn Over

- c) Discuss the aims and objectives of teaching English in India. 8
- d) i) Write any two merits of communication through English. 2
- ii) Specify any two qualities of an effective English teacher. 2
2. a) Discuss the features of Direct method of teaching English. 8
- b) i) Write any two demerits of translation method. 2
- ii) Differentiate between method and approach. 2
- OR
- c) Explain with examples various features of Structural Approach in teaching English. 8
- d) i) Specify any two merits of communicative language teaching. 2
- ii) Specify any two demerits of communicative language teaching with examples. 2
3. a) Explain the steps of teaching prose in English with examples. 8
- b) i) What are the two approaches of teaching grammar? 2

[7]

- ii) Specify any two benefits of silent reading by students. 2

OR

- c) What are various steps of teaching poetry ? Discuss with examples. 8

- d) i) Write two benefits of teaching composition in English. 2

- ii) Differentiate between rhyme and rhythm in poetry. 2

4. a) Explain various purposes and types of teaching Aids in English teaching. 8

- b) i) Specify any two qualities of an English text book 2

- ii) Specify any two merits of English work-book. 2

OR

- c) Discuss the importance and application of ICT in teaching English. 8

- d) i) Differentiate between low-cost and no-cost teaching aids in English teaching with examples. 2

- ii) Specify any two merits of language laboratory in English. 2

[Turn Over

5. a) Prepare a lesson plan in English prose selecting any topic of your choice from Secondary School English Text Book following the 5E model of lesson planning. 8
- b) i) Specify any two merits of lesson planning for teachers of English. 2
- ii) Differentiate between a lesson plan and a unit plan. 2

OR

- c) Prepare a lesson plan in English poetry selecting any topic of your choice from Secondary School English Poetry Book following the Herbartian approach. 8
- d) i) Specify any two features of Icon Design model. 2
- ii) Differentiate between General Objectives and Specific Objectives in lesson planning. 2

SECTION - C (Mathematics Method)

1. a) Discuss the importance of teaching Mathematics in schools. 8
ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।
- b) i) Write two general aims of teaching Mathematics at secondary school level. 2
ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଦୁଇଟି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲେଖ ।

- ii) State the practical value of teaching Mathematics. 2
ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପ୍ରାୟୋଗିକ ମୂଲ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

OR

- c) Discuss the relationship between Mathematics and Sciences with examples. 8

ଗଣିତ ଓ ବିଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ଆଲୋଚନା କର ।

- d) i) Explain the disciplinary value of teaching Mathematics. 2

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ମୂଲ୍ୟ ବୁଝାଅ

- ii) Write two objectives of teaching Mathematics. 2

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଲେଖ ।

2. a) Discuss the principles of Curriculum construction in Mathematics. 8

ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ତିଆରି କରିବା ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

- b) i) Explain the chronological arrangement of topics in Mathematics syllabus. 2

ଗଣିତ ସିଲାବସ୍ରେ ପ୍ରସଙ୍ଗମାନଙ୍କର କ୍ରମିକ ସଜା ବିଷୟ ବୁଝାଅ ।

- ii) What is meant by pedagogical analysis of contents of Mathematics ? 2

ଗଣିତ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଶୈକ୍ଷିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ?

OR

- c) Describe the principles of curriculum organisation in Mathematics. 8

ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସଂଗଠନର ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

[Turn Over

- d) i) Explain the principle of child-centredness of Mathematics curriculum construction. 2
ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ଶିଶୁକୈନ୍ଦ୍ରିକତା ନୀତି ବୁଝାଅ ।
- ii) Select a content from Mathematics and state how will you analyse the same pedagogically. 2
ଗଣିତରୁ ଏକ ବିଷୟବସ୍ତୁ ବାଛି ଏବଂ ତାହାକୁ କିପରି ଶିକ୍ଷା ବିଜ୍ଞାନ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବ, କୁହ ।

3. a) Explain Analytic and synthetic methods of teaching Mathematics with examples. 8
ଉଦାହରଣ ସହ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତି ବୁଝାଅ ।
- b) i) What are the merits of Inductive method of teaching Mathematics ? 2
ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଆରୋହଣ ପଦ୍ଧତିର ଉତ୍କର୍ଷତା କ'ଣ ?
- ii) What are the demerits of project method of teaching Mathematics ? 2
ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରିକଳ୍ପନା ପଦ୍ଧତିର ଦୋଷମାନ କ'ଣ ?

OR

- c) Explain project method of teaching Mathematics with examples. 8
ଉଦାହରଣ ସହ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରିକଳ୍ପନା ପଦ୍ଧତି ବୁଝାଅ ।
- d) i) What are the merits of Analytic method of teaching Mathematics ? 2
ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ବିଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତିର ଉତ୍କର୍ଷତା କ'ଣ ?

ii) Explain deduction in teaching Mathematics. 2
ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଅବରୋହଣ ବୁଝାଅ ।

4. a) Describe with examples the types of teaching aids generally used in teaching Mathematics. 8

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ୟବହୃତ ଶିକ୍ଷଣ ସାମଗ୍ରୀର ପ୍ରକାର ଉଦାହରଣ ସହ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

b) i) What is the need of Work-book in teaching Mathematics? 2

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସମାଧାନ ବହିର ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ?

ii) State how does the application of ICT help in the teaching of Mathematics. 2

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ICTର ପ୍ରୟୋଗ କିପରି ସାହାଯ୍ୟ କରେ କୁହ ।

OR

c) Describe the uses of any four aids in teaching Mathematics. 4×2

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଯେ କୌଣସି ଚାରୋଟି ସାମଗ୍ରୀର ବ୍ୟବହାର ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

d) i) What are the purposes of using aids in teaching Mathematics.. 2

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସାମଗ୍ରୀ ବ୍ୟବହାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମାନ କ'ଣ ?

ii) State two qualities of a good Mathematics text book. 2

ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଭଳି ଗଣିତ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ଦୁଇଟି ଗୁଣ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

5. a) Describe Herbertian steps of planning lessons in Mathematics with example. 8
 ଗଣିତରେ ପାଠଯୋଜନା ପାଇଁ ହାର୍ବର୍ଟଙ୍କ ସୋପାନଗୁଡ଼ିକ ଉଦାହରଣ ସହ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

b) i) What are the elements of 5E model of lesson planning in Mathematics? 2
 ଗଣିତରେ 5E ମଡେଲର ପାଠ ଯୋଜନାର ଉପାଦାନମାନ କ'ଣ ?

ii) What is ICON model of Lesson Planning in Mathematics? 2
 ଗଣିତରେ ICON ମଡେଲର ପାଠଯୋଜନା କ'ଣ ?

OR

c) Take a topic from high school Mathematics syllabus and develop a lesson plan according to 5E Model. 8
 ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଗଣିତ ସିଲାବସରୁ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ନିଅ ଏବଂ 5E ମଡେଲ ଅନୁଯାୟୀ ପାଠଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

d) i) Write the merits of Herbertian steps of Lesson planning in Mathematics. 2
 ଗଣିତରେ ହାର୍ବର୍ଟଙ୍କ ପାଠଯୋଜନାର ସୋପାନମାନଙ୍କର ଉତ୍କର୍ଷତା ଲେଖ ।

ii) How does 5E model of Lesson planning in Mathematics help in knowledge construction? 2
 ଗଣିତରେ 5E ମଡେଲର ପାଠଯୋଜନା କିପରି ଜ୍ଞାନ ଗଠନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ?

SECTION - D (History Method)

1. a) Discuss the place of History in the school curriculum. 8
ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଇତିହାସର ସ୍ଥାନ ଆଲୋଚନା କର ।
- b) i) State the meaning of History. 2
ଇତିହାସର ଅର୍ଥ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।
- ii) Write the nature of History. 2
ଇତିହାସର ପ୍ରକୃତି ଲେଖ ।

OR

- c) Discuss the objectives of teaching History at secondary level. 8
ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତରରେ ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।
- d) Write short notes on the following :
ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Importance of History 2
ଇତିହାସର ଗୁରୁତ୍ୱ
- ii) Relation of History with Geography 2
ଇତିହାସ ସହିତ ଭୂଗୋଳର ସମ୍ପର୍କ ।
2. a) Discuss the principles of curriculum construction in history. 8
ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଗଠନର ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।
- b) i) State the meaning of curriculum. 2
ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଅର୍ଥ ଦିଅ ।

[Turn Over

ii) State the objectives of curriculum.

2

ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

OR

c) Discuss the approaches of organisation of curriculum of history.

8

ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଯୋଜନାର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following :

2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Local History

ଆଞ୍ଚଳିକ ଇତିହାସ

ii) National History

ଜାତୀୟ ଇତିହାସ ।

3. a) Discuss the steps of Discussion method in teaching History.

8

ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତିର ସୋପାନଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following :

2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Merits of story telling method.

ଗଳ୍ପକଥନ ପଦ୍ଧତିର ଉପକାରିତା ।

ii) Types of sources in history.

ଇତିହାସରେ ଉତ୍ସ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକାର ଭେଦ ।

OR

- c) Discuss the meaning and importance of Time-line in history teaching. 8
ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସମୟ ରେଖାର ଅର୍ଥ ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କର ।
- d) i) State types of Time line. 2
ସମୟ ରେଖାର ପ୍ରକାରଭେଦ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।
ii) Write demerits of dramatization method. 2
ନାଟ୍ୟାଭିନୟ ପଦ୍ଧତିର ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।
4. a) Describe the importance of TLM in teaching History. 8
ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷଣ ଉପକରଣର ଗୁରୁତ୍ୱ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।
b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
i) Objectives of teaching aids
ଶିକ୍ଷାଦାନ ଉପକରଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ii) Audio-Visual aids in teaching history
ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶ୍ରାବ୍ୟ-ଦୃଶ୍ୟ ଉପକରଣ ।

OR

- c) Discuss the importance of ICT in teaching history. 8
ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଆସିଟିର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କର ।
d) i) Write the importance of Television for teaching History. 2
ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଦୂରଦର୍ଶନର ଗୁରୁତ୍ୱ ଲେଖ ।

- ii) Write the utility of Blackboard in History teaching 2
ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ କଳାପଟାର ଉପାଦେୟତା ଲେଖ ।

5. a) Prepare a lesson plan on any topic from History Text book of secondary schools. 8

ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ଯେ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ପାଠ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

- b) i) Write the objectives of introductory questions in history teaching. 2

ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

- ii) Write any two comprehension questions from history. 2

ଇତିହାସର ଯେ କୌଣସି ଦୁଇଗୋଟି ବୋଧଜ୍ଞାନ ପରିମାପକ ପ୍ରଶ୍ନ ଲେଖ ।

OR

- c) Prepare a lesson plan from on a topic from History using '5E' model. 8

'5E' ମଡେଲ ବ୍ୟବହାର କରି ଇତିହାସର ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

- d) i) Write the objectives of '5E' model. 2
'5E' ମଡେଲର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଲେଖ ।

- ii) Write the meaning of ICON model. 2
'ICON' ମଡେଲର ଅର୍ଥ ଲେଖ ।

SECTION - E (Geography Method)

1. a) Explain the aims and objectives of teaching Geography at secondary level. 8
 ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତରରେ ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝାଅ ।
- b) Write short notes on the following : 2 × 2
 ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Meaning of Geography
 ଭୂଗୋଳର ଅର୍ଥ
- ii) Nature of Geography
 ଭୂଗୋଳର ପ୍ରକୃତି ।
- OR
- c) Describe the place of Geography in the secondary school curriculum. 8
 ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଭୂଗୋଳର ସ୍ଥାନ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।
- d) Write short notes on the following : 2 × 2
 ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Geography is a science.
 ଭୂଗୋଳ ଏକ ବିଜ୍ଞାନ ଅଟେ ।
- ii) Relation of Geography with Mathematics.
 ଭୂଗୋଳ ସହିତ ଗଣିତର ସମ୍ପର୍କ ।
2. a) Discuss the steps of Direct observation in Geography with example. 8
 ଭୂଗୋଳରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ସୋପାନଗୁଡ଼ିକ ଉଦାହରଣ ସହିତ ଆଲୋଚନା କର ।

- b) i) Write merits of observation method. 2
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ଉପକାରିତା ଲେଖ ।
- ii) Write the meaning of indirect observation. 2
ପରୋକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ଅର୍ଥ ଲେଖ ।

OR

- c) Describe the steps of Discussion method in teaching Geography with example. 8
ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତିର ସୋପାନଗୁଡ଼ିକ ଉଦାହରଣ ସହିତ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।
- d) i) Write the concept of project method. 2
ପ୍ରକ୍ଷେପଣ ପଦ୍ଧତିର ଧାରଣା ଲେଖ ।
- ii) What is the demerit of discussion method ? 2
ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତିର ଅପକାରିତାଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?
3. a) Discuss the principles of curriculum construction in Geography. 8
ଭୂଗୋଳରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଗଠନର ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।
- b) i) Write the meaning of curriculum. 2
ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଅର୍ଥ ଲେଖ ।
- ii) State the meaning of child centred curriculum. 2
ଶିଶୁ କେନ୍ଦ୍ରିକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଅର୍ଥ ଦିଅ ।

OR

- c) Discuss the methods of organisation of curriculum in Geography. 8
ଭୂଗୋଳ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଯୋଜନାର ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକୁ ଆଲୋଚନା କର ।

d) i) State the meaning of content analysis in Geography. 2

ଭୂଗୋଳରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଅର୍ଥ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

ii) Write the merits of content analysis in Geography. 2

ଭୂଗୋଳରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଉପକାରିତା ଲେଖ ।

4. a) Discuss the meaning and types of teaching material in Geography. 8

ଭୂଗୋଳରେ ପାଠ୍ୟଦାନ ଉପକରଣର ଅର୍ଥ ଏବଂ ପ୍ରକାର ଭେଦ ଆଲୋଚନା କର ।

b) i) Write the utility of Blackboard in Geography teaching. 2

ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷା ଦାନରେ କଳାପଟାର ଉପଯୋଗିତା ଲେଖ ।

ii) State the merits of model. 2

ମଡେଲର ଉପକାରିତା ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

OR

c) Discuss the characteristics of Geography Text book. 8

ଭୂଗୋଳ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following: 2 × 2

ନିମ୍ନୋକ୍ତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Use of ICT in teaching Geography

ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଆଇ.ସି.ଟି.ର ବ୍ୟବହାର

ii) Uses of chart for teaching Geography

ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଚାର୍ଟର ବ୍ୟବହାର ।

[Turn Over

5. a) Select one topic from Geography and prepare a Lesson Plan on it. 8
ଭୂଗୋଳରୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବାଛି ଏବଂ ଏହାର ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।
- b) i) Write the importance of introductory questions. 2
ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଗୁରୁତ୍ୱ ଲେଖ ।
- ii) Give example of comprehension questions in Geography. 2
ଭୂଗୋଳରେ ବୋଧମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉଦାହରଣ ଦିଅ ।

OR

- c) Explain 5E model and prepare a Lesson Plan on a topic of Geogrpahy in that model. 8
5E ମଡେଲ ବୁଝାଅ ଏବଂ ଭୂଗୋଳର ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ସେହି 5E ମଡେଲର ଏକ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।
- d) i) What is Icon design model ? 2
ଆଇକନ୍ ମଡେଲ ଡିଜାଇନ୍ କ'ଣ ?
- ii) State Herbartian steps of Lesson planning. 2
ପାଠ୍ୟଯୋଜନା କରିବାରେ ହାର୍ବାର୍ଟଙ୍କ ସୋପାନଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

SECTION - F (Science Method)

1. a) Discuss the scope of General Science. 8
ସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନର ପରିସର ଆଲୋଚନା କର ।
- b) i) State the aims of teaching science in brief. 2
ବିଜ୍ଞାନ ପଢ଼ାଇବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସଂକ୍ଷେପରେ ଲେଖ ।

- ii) State remembering objectives under cognitive domain. 2

ଜ୍ଞାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ମରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

OR

- c) Discuss the correlation of science with other school subjects. 8

ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟ ସହିତ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଢ଼ାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟ ବିଷୟ କିଭଳି ସଂପର୍କିତ ଆଲୋଚନା କର ।

- d) i) State the values of teaching science in brief. 2

ବିଜ୍ଞାନ ପଢ଼ାଇବାର ମୂଲ୍ୟବୋଧ ସଂକ୍ଷେପରେ ଲେଖ ।

- ii) State the meaning of general science. 2

ସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନର ଅର୍ଥ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

2. a) Explain Demonstration cum Discussion method in teaching science. 8

ବିଜ୍ଞାନ ପଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଓ ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତିକୁ ବୁଝାଅ ।

- b) Write short notes on the following: 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Direct observation   ii) Indirect observation

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ   ପରୋକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ।

OR

- c) Define project. Explain project method as a suitable method for learning science. 8

ପ୍ରକଳ୍ପର ସଂଜ୍ଞା ଲେଖ । ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ପଦ୍ଧତି ଉପଯୁକ୍ତ ପଦ୍ଧତି ବୋଲି ବୁଝାଅ ।

- d) i) State Heuristic method in brief. 2
ଆବିଷ୍କାରମୂଳକ ପଦ୍ଧତି ସଂକ୍ଷେପରେ ଲେଖ ।
- ii) Procurement of equipments for science laboratory. 2
ବିଜ୍ଞାନାଗାର ପାଇଁ ଉପକରଣର ସଂଗ୍ରହ ।
3. a) Discuss the various principles of curriculum construction in Science. 8
ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ନିୟମାବଳୀ ଆଲୋଚନା କର ।
- b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Science Curriculum at primary stage
ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ
- ii) Science curriculum at secondary stage
ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ସ୍ତରରେ ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ।

OR

- c) Discuss the various ways for organising curriculum in science. 8
ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟମାନ ଆଲୋଚନା କର ।
- d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Science curriculum as an instrument for social change.
ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଏକ ଅସ୍ତ୍ର ।

ii) Pedagogical analysis of science contents.

ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତିର ବିଶ୍ଳେଷଣ ।

4. a) Discuss the various types of teaching-learning materials in teaching science. 8

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଶିକ୍ଷାଦାନ ଶିକ୍ଷଣ ସାମଗ୍ରୀ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Purpose of TLMs

ଶିକ୍ଷଣ ସାମଗ୍ରୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ii) Use of TLMs

ଶିକ୍ଷଣ ସାମଗ୍ରୀର ବ୍ୟବହାର ।

OR

c) Discuss the importance of science laboratory for teaching science contents. 8

ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନଗାରର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନୋକ୍ତଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Importance of ICT in teaching science

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ସୂଚନା ଓ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ପ୍ରାଧିକ୍ୟ

ii) Application of ICT in teaching Science.

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସୂଚନା ଓ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ପ୍ରୟୋଗ ।

5. a) Discuss Herbartian steps of teaching science. 8
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ହାର୍ବାର୍ଟଙ୍କର ସୋପାନଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।
- b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) 5E model in teaching Science.
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ 5E ଆଦର୍ଶ
- ii) ICON design model in teaching Science.
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ଆଇକନ୍ ପରିକଳ୍ପନା ଆଦର୍ଶ ।

OR

- c) Discuss 5E approach in teaching science with examples. 8
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନ ନିମନ୍ତେ 5E ଆଦର୍ଶକୁ ଉଦାହରଣ ସହ ଆଲୋଚନା କର ।
- d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Importance of evaluation in Science.
ବିଜ୍ଞାନରେ ମୂଲ୍ୟାୟନର ଗୁରୁତ୍ୱ ।
- ii) Importance of Engagement in 5E model for learning science.
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନ ନିମନ୍ତେ 5E ଆଦର୍ଶର ନିୟୋଜନର ଗୁରୁତ୍ୱ ।

2018

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions from any *one* Section

SECTION - A

(*Odia Method*)

1. a) What are the importance of Mother tongue (Odia) teaching in the life of student. 8

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ମାତୃଭାଷା ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଗୁରୁତ୍ୱ ସବୁ କ'ଣ ?

- b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Aims of teaching Odia at school level

ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

- ii) Place of mother tongue in school curriculum

ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ମାତୃଭାଷାର ସ୍ଥାନ ।

OR

- c) Discuss the aims and objectives of teaching Odia at the primary and secondary level. 8

ପ୍ରାଥମିକ ଓ ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Differentiate between aims and objectives of teaching Odia.

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦର୍ଶାଅ ।

ii) Inculcation morality through Odia teaching.

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନ ମାଧ୍ୟମରେ ନୈତିକତାର ଦୃଢ଼ ନିବନ୍ଧ ।

2. a) Discuss different methods of teaching Odia and which method is appropriate for teaching prose in Odia. 8

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟ ପଢ଼ାଇବା ସକାଶେ କେଉଁ ପଦ୍ଧତି ଉପଯୁକ୍ତ ତାହା ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Deductive method of teaching Odia Grammar

ଓଡ଼ିଆ ବ୍ୟାକରଣ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଅବରୋହମୂଳକ ପଦ୍ଧତି

ii) Discussion method of teaching Odia

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତି ।

OR

c) Discuss, Discussion-cum-appreciative method of teaching Odia. 8

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଆଲୋଚନା ତଥା ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟାନୁଭୂତି ମୂଳକ ପଦ୍ଧତିର ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Difference between prose and poetry teaching in Odia.
ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଗଦ୍ୟ ଓ ପଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ପାର୍ଥକ୍ୟ

ii) Differentiate between Inductive and deductive method of teaching Odia.

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଆରୋହ ଏବଂ ଅବରୋହ ପଦ୍ଧତିର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦର୍ଶାଅ ।

3. a) What is Odia Grammar ? How can you teach Odia grammar for secondary school student. 8

ଓଡ଼ିଆ ବ୍ୟାକରଣ କ'ଣ ? ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତରରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ବ୍ୟାକରଣ କିଭଳି ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Importance of silent reading in teaching prose
ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ନୀରବ ପଠନର ଗୁରୁତ୍ୱ

ii) How to write appreciative test questions in poetry teaching, Exemplify.

ପଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୁଭୂତିମୂଳକ ପଶ୍ଚସବୁ କେମିତି ଲେଖିବ, ଉଦାହରଣ ସହ ଲେଖ ।

OR

c) Prepare a lesson plan on prose of Odia teaching of your choice. 8

ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଯୋଜନା ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- (i) Composition   (ii) Steps of composition teaching.
 ରଚନା   ପ୍ରବନ୍ଧ ଶିକ୍ଷାଦାନର ସୋପାନ ।

4. a) Discuss the general educational values of teaching
 learning materials in Odia. 8
 ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଓ ଶିକ୍ଷଣ ଉପକରଣର ସାଧାରଣ
 ମୂଲ୍ୟବୋଧ ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Teaching Aids
 ପାଠ୍ୟ ଉପକରଣ
- ii) Use of television in teaching Odia
 ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଦୂରଦର୍ଶନର ଉପଯୋଗିତା ।

OR

c) Discuss the characteristics of a good text book as a
 teaching aid in Odia teaching. 8
 ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଏକ ଉତ୍ତମ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- (i) Use of chalk board   (ii) Language club
 ଚକ୍ କଳାପଟାର ବ୍ୟବହାର ।   ଭାଷା ଗୋଷ୍ଠୀ ସମୂହ ।

5. a) Describe the steps of lesson plan in Odia in Herbertian
 approach. 8
 ହରବର୍ଟ ମାର୍ଗାନୁସାରେ ଓଡ଼ିଆରେ ପାଠ୍ୟଯୋଜନାର ସୋପାନ ଗୁଡ଼ିକ
 ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Principles of preparing a lesson plan

ଏକ ପାଠ୍ୟଯୋଜନାର ପ୍ରସ୍ତୁତି ନୀତି

ii) Maxims of teaching lesson in Odia

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷଣ ସୂତ୍ର ।

OR

c) Prepare a lesson plan of any topic on Odia any class on 5E model. 8

ପଞ୍ଚ-ଇ ଆଦର୍ଶରେ ଯେ କୌଣସି ଶ୍ରେଣୀର ଯେକୌଣସି ବିଷୟ / ପ୍ରସଙ୍ଗର ପାଠ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) ICON model

ଆଇକନ୍ ଆଦର୍ଶ

ii) 5-E model

ପଞ୍ଚ-ଇ ଆଦର୍ଶ ।

SECTION - B

(English Method)

1. a) Describe the importance of English as second language in India. 8

b) i) Describe Four Linguistic Skills of Teaching English. 2

ii) What do you mean by Language ? 2

OR

- c) Delineate the aims and objectives of teaching English. 8
- d) i) What do you mean by communicative approach in English. 2
- ii) Good qualities of Effective English teacher. 2
2. a) What are the salient features of Direct method of teaching English. 8
- b) i) Translation method of Teaching English. 2
- ii) Differentiate between method and approach. 2

OR

- c) Discuss Structural Approach of teaching English. 8
- d) i) Communicative Approach. 2
- ii) Structure and Content. 2
3. a) Describe steps of teaching English Prose. 8
- b) i) Methods of teaching English Grammar. 2
- ii) What do you mean by Loud Reading in teaching English. 2

OR

- c) Discuss steps for teaching of the poetry in English. 8
- d) i) Differentiate between Rhyme and Rhythem. 2
- ii) Teaching of Composition in English. 2

4. a) Discuss use of Teaching learning Materials in English. 8
- b) i) Good qualities of English text book. 2
- ii) Differentiate between text-book and work-book. 2

OR

- c) Discuss Application of ICT in Teaching English. 8
- d) i) Use of Waste materials in Teaching aids for English. 2
- ii) Language Laboratory. 2
5. a) Prepare a lesson plan in English prose selecting any one topic of your choice from the secondary school English book following 5-E model lesson planning. 8
- b) i) Merits of lesson planning in teaching English. 2
- ii) Blue print of lesson preparation for evaluation in English. 2

OR

- c) Prepare a lesson plan on English poetry selecting any one topic from the secondary school English book following Herbertian steps. 8
- d) i) Features of ICON model in teaching English. 2
- ii) 5-E model lesson plan. 2

SECTION - C

(*Mathematics Method*)

1. a) Discuss the relationship between Mathematics and Science with examples. 8
ଗଣିତ ଓ ବିଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କ ଉଦାହରଣ ସହ ଆଲୋଚନା କର ।
- b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Write two specific objective of any content in mathematics teaching.
ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଦୁଇଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ (ଯେ କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗ)ର ଲେଖ ।
- ii) Practical value of teaching Mathematics.
ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପ୍ରାୟୋଗିକ ମୂଲ୍ୟ ।

OR

- c) Discuss the importance of teaching Mathematics in school. 8
ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କର ।
- d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Differentiate between general specific objectives of Mathematics
ଗଣିତର ସାଧାରଣ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ
- ii) Disciplinary value of teaching Mathematics, Explain.
ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ମୂଲ୍ୟ ବୁଝାଅ ।

2. a) What are the principle of curriculum construction of Mathematics. 8

ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ନୀତିଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) What do you mean by content analysis of Mathematics teaching.

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

ii) Principle of child centredness of Mathematic curriculum construction

ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ଶିଶୁ କୈନ୍ଦ୍ରିକତା ନୀତି ।

OR

c) Principles of curriculum organisation in Mathematics, Explain. 8

ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନର ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ବୁଝାଅ ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Chronological arrangement of topics in Mathematics, Explain.

ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ପ୍ରସଙ୍ଗମାନଙ୍କ କ୍ରମିକ ସଜା ବୁଝାଅ ।

ii) Select a content and state the pedagogical analysis.

ଗୋଟିଏ ବିଷୟବସ୍ତୁ ବାଛି ଏବଂ ତାହାର ଶୈକ୍ଷିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କର ।

3. a) Explain project method teaching Mathematics teaching. 8

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ପରିକଳ୍ପନା ପଦ୍ଧତିକୁ ବୁଝାଅ ।

[Turn Over

b) Write short notes on the following : 2 × 2
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Analytic method teaching of Mathematics.
 ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତି ।
- ii) Deduction method of teaching Mathematics
 ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଅବରୋହଣ ପଦ୍ଧତି ।

OR

c) Analytic and synthetic method of teaching in Mathematics, Explain. 8
 ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତି, ବୁଝାଅ ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Inductive method of teaching Mathematics
 ଗଣିତରେ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଆରୋହ ପଦ୍ଧତି
- ii) Explain project method in Mathematics
 ଗଣିତରେ ପରିକଳ୍ପନା ପଦ୍ଧତି ବୁଝାଅ ।

4. a) Describe the uses of Teaching learning materials in teaching of Mathematics. 8
 ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଓ ଶିକ୍ଷଣ ଉପକରଣର ବ୍ୟବହାର ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Two qualities of good Mathematics text book.
 ଗଣିତ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ଦୁଇଟି ଗୁଣାତ୍ମକ ଦିଶ

- ii) Two purposes of teaching aids in Mathematics
ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଶିକ୍ଷା ଉପକରଣର ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

OR

- c) Types of teaching aids generally used in teaching of Mathematics, Explain. 8

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଶିକ୍ଷା ଉପକରଣର ପ୍ରକାର ବୁଝାଅ ।

- d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) What are the need of work-book in Mathematics teaching ?

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ କ୍ରିୟା (ସମାଧାନ)-ପୁସ୍ତକର ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ?

- ii) Use of ICT in Mathematics teaching

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସୂଚନା ଓ ସଂଚାର ପ୍ରଦ୍ୟୋଗିକ ବ୍ୟବହାର ।

5. a) Prepare a lesson plan on teaching Mathematics with Herbertian Approach. 8

ହରବର୍ଟିଆନ ଅନୁସାରେ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

- b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) 5-E model of lesson planning in Mathematics

ଗଣିତରେ ପଞ୍ଚ-ଇ ଆଦର୍ଶ ପାଠ୍ୟ ଯୋଜନା

- ii) ICON model of lesson planning in Mathematics
ଗଣିତର ଆଇକନ ଆଦର୍ଶ ପାଠ୍ୟ ଯୋଜନା

OR

- c) Prepare a Lesson plan on Mathematics of secondary class with 5-E model. 8
ପଞ୍ଚ-ଇ ଆଦର୍ଶ ପାଠ୍ୟଯୋଜନାରେ ଏକ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନ ମାଧ୍ୟମିକ ଶ୍ରେଣୀ ବିଷୟରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।
- d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Herbertian steps   ii) ICON model lesson
ହରବର୍ଟିଆକ ସୋପାନ   ଆଇକନ ଆଦର୍ଶ ପାଠ ।

SECTION - D

(History Method)

1. a) Describe importance of history in school curriculum. 8
ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଇତିହାସର ଗୁରୁତ୍ୱ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।
- b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) State meaning of History
ଇତିହାସର ଅର୍ଥ ଲେଖ
- ii) State the nature of History
ଇତିହାସର ପ୍ରକୃତି ଲେଖ ।

OR

- c) Describe Aims of teaching History in Secondary Curriculum. 8
ମାଧ୍ୟମିକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Characteristics of History

ଇତିହାସର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ

ii) Relationship of History with Economics

ଇତିହାସ ଓ ଅର୍ଥନୀତିର ସମ୍ପର୍କ ।

2. a) Explain the principles of curriculum construction in history. 8

ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଗଠନର ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ବୁଝାଅ ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) What do you mean by curriculum

ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

ii) Sources of History

ଇତିହାସର ସ୍ରୋତ ।

OR

c) Discuss about the organisation of curriculum in History. 8

ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସଂଗଠନ ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Local History

ଆଞ୍ଚଳିକ ଇତିହାସ

ii) National History

ଜାତୀୟ ଇତିହାସ ।

3. a) What do you mean by time line ? Discuss the uses of time line in teaching History. 8
ସମୟରେଖା କ'ଣ ? ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟଦାନରେ ସମୟରେଖାର ବ୍ୟବହାର ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
(i) State types of time line (ii) Story telling method
ସମୟରେଖାର ପ୍ରକାର ଭେଦ ଗଳ୍ପ କଥନ ପ୍ରଣାଳୀ ।

OR

c) Discuss Dramatisation method for teaching History. 8
ନାଟ୍ୟାଭିନୟ ପଦ୍ଧତି ଇତିହାସ ପଠନରେ କିଭଳି ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
(i) Discussion method (ii) Narration method
ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତି ବର୍ଣ୍ଣନାମୂଳକ ପଦ୍ଧତି ।

4. a) Discuss importance of ICT on teaching History. 8
ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଶିକ୍ଷଣ ଉପକରଣର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
i) Teaching Aids in History
ଇତିହାସରେ ଶିକ୍ଷଣ ଉପକରଣ

ii) Characteristics of History

ଇତିହାସର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

OR

c) Describe importance of TLM in teaching History. 8

ଶିକ୍ଷାଦାନ ଓ ଶିକ୍ଷଣ ଉପକରଣର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Importance of Television for teaching History

ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଦୂରଦର୍ଶନର ଗୁରୁତ୍ୱ

ii) Thought-provoking Questions

ଚିନ୍ତା ଓ ପ୍ରତ୍ୟାଶାମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ।

5. a) Prepare a lesson plan on any topic from history book of Secondary School. 8

ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ଯେ କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ପାଠଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

(i) ICON model

ଆଇକନ ଆଦର୍ଶ

(ii) 5-E Model

ପଞ୍ଚ-ଇ ଆଦର୍ଶ ।

OR

- c) Prepare a lesson on a topic from History using 5-E model. 8
ପଞ୍ଚ-ଇ ଆଦର୍ଶରେ ଇତିହାସର ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।
- d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
i) Introductory test question
ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ
ii) Comprehension Test
ବୋଧଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷା ।

SECTION - E

(Geography Method)

1. a) Discuss the importance of teaching Geography at Secondary level. 8
ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତରରେ ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କର ।
- b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
i) Geography is a science
ଭୂଗୋଳ ଏକ ବିଜ୍ଞାନ ଅଟେ
ii) Relationship of Geography with Mathematics
ଭୂଗୋଳର ଗଣିତ ସହ ସଂପର୍କ ।

OR

- c) Discuss the place of Geography in secondary school curriculum. 8

ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଭୂଗୋଳର ସ୍ଥାନ ଆଲୋଚନା କର ।

- d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Concept of Geography

ଭୂଗୋଳର ପରିକଳ୍ପନା

- ii) Characteristics of Geography

ଭୂଗୋଳର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

2. a) Discuss the steps of Direct observation in Geography. 8

ଭୂଗୋଳରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ସୋପାନଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

- b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- (i) Project method

ପ୍ରକ୍ଷେପଣ ପଦ୍ଧତି

- (ii) Discussion method

ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତି ।

OR

- c) Describe Discussion method for teaching geography. 8

ଭୂଗୋଳ ପାଠ୍ୟଦାନରେ ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କର ।

[Turn Over

- d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
i) Merits of observation method
ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ଉପାଦେୟତା
ii) Differentiate Direct and Indirect Observation method.
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତିର ପାର୍ଥକ୍ୟ ।

3. a) Discuss the method of curriculum organisation in Geography. 8
ଭୂଗୋଳ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନ ପ୍ରଣାଳୀର ଆଲୋଚନା କର ।
b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
i) Child centered curriculum
ଶିଶୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ
ii) Content Analysis of Geography
ଭୂଗୋଳର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ।

OR

- c) Discuss principle of Curriculum Construction in Geography. 8
ଭୂଗୋଳରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଗଠନର ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।
d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
i) Curriculum organisation
ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନ

ii) Merits of Content Analysis
ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଉପାଦେୟତା ।

4. a) Discuss the importance of TLM in teaching of
Geography. 8

ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଓ ଶିକ୍ଷଣ ଉପକରଣର ଗୁରୁତ୍ୱ
ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Use of ICT in Geography

ଭୂଗୋଳରେ ସୂଚନା ଓ ସଂଚାର ପ୍ରଦେୟାଗର ବ୍ୟବହାର

ii) State merits of model

ନମୁନାର ଉପକାରିତା ଲେଖ ।

OR

c) Discuss characteristics of good text book on
Geography. 8

ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଉତ୍ତମ ପୁସ୍ତକର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short note on : 4

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Uses of chart in teaching of Geography

ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଚାର୍ଟର ବ୍ୟବହାର ।

5. a) Prepare a lesson plan on a topic of Geography teaching. 8
ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସଙ୍ଗର ପାଠ୍ୟଦାନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।
- b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- (i) Introductory Test (ii) Comprehension Test
ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପରୀକ୍ଷା ବୋଧଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷା ।

OR

- c) Prepare a 5E model lesson plan on Teaching Geography. 8
ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଞ୍ଚ-ଇ ଆଦର୍ଶ ପାଠ୍ୟଦାନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।
- d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- (i) ICON model (ii) Herbertian steps
ଆଇକନ୍ ଆଦର୍ଶ ହରବର୍ଟିଆନ୍ ସୋପାନ ।

SECTION - F

(Science Method)

1. a) Discuss the focal areas of teaching Science. 8
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରିସର ଆଲୋଚନା କର ।
- b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) General science meaning
ସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନର ଅର୍ଥ

ii) State cognitive domain of science

ବିଜ୍ଞାନର ବୌଦ୍ଧିକ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

OR

c) Write correlation of science with other school subjects. 8
ବିଜ୍ଞାନ ସହ ଅନ୍ୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ବସ୍ତୁର ସହସମ୍ପର୍କ ଲେଖ ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Scope of general science

ସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନର ପରିସର

ii) Value of teaching science

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନର ମୂଲ୍ୟବୋଧ ।

2. a) Explain, demonstration method for teaching science. 8
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ପ୍ରଦର୍ଶନ ପଦ୍ଧତିକୁ ବୁଝାଅ ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

(i) Observation

ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ

(ii) Discussion

ଆଲୋଚନା ।

OR

c) State Heuristic method for teaching science. 8
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ଆବିଷ୍କାର ମୂଳକ ପଦ୍ଧତି ଲେଖ ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

(i) Project method

ପ୍ରକଳ୍ପ ପଦ୍ଧତି

(ii) Science Laboratory

ବିଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷାଗାର ।

3. a) What are the principles of curriculum construction for science ?
ବିଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଗଠନର ନୀତିଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Content analysis for science
ବିଜ୍ଞାନର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ii) How science curriculum becomes an instrument of social change ?
ବିଜ୍ଞାନ କିପରି ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଏକ ଅସ୍ତ୍ର ?

OR

c) How can you organise curriculum for science, Discuss. 8
ତମେ କିପରି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନ ବିଜ୍ଞାନ ପାଇଁ କରି ପାରିବ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Science curriculum at secondary stage
ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତରରେ ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ

ii) Science curriculum of National Policy on Education 1986

ଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷାନୀତି ଅନୁସାରେ (୧୯୮୬) ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ

4. a) Explain the significance of science laboratory for teaching science. 8
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷାଗାରର ଯଥାର୍ଥତା ବୁଝାଅ ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Types of TLM
ଶିକ୍ଷାଦାନ ଶିକ୍ଷଣ ଉପକରଣର ପ୍ରକାର ଭେଦ

ii) Purpose of TLM
ଶିକ୍ଷାଦାନ ଶିକ୍ଷଣ ଉପକରଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

OR

c) Teaching learning materials for teaching of science,
Discuss. 8
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଶିକ୍ଷଣ ଉପକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧର ଆଲୋଚନା
କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) ICT in science
ସୂଚନା ଓ ସଂଚାର ପ୍ରାଦ୍ୟୋଗିକ ଏବଂ ବିଜ୍ଞାନ

ii) Importance of ICT on science
ବିଜ୍ଞାନରେ ସୂଚନା ଓ ସଂଚାର ପ୍ରାଦ୍ୟୋଗିକୀର ଗୁରୁତ୍ୱ ।

5. a) Discuss 5E model in teaching science with suitable
example. 8
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା ଦାନରେ ପଞ୍ଚ-ଇ ଆଦର୍ଶର ଉପଯୁକ୍ତ ଉଦାହରଣ ସହ
ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) ICON model in Teaching Science

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଆଇକନ୍ ଆଦର୍ଶ

ii) Significance of evaluation in teaching science

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ମୂଲ୍ୟାୟନର ଯଥାର୍ଥତା ।

OR

c) Discuss Herbertian steps for teaching science. 8

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ହରବର୍ଟଙ୍କ ସୋପାନଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) State merits of Experimental model in teaching science

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ପରୀକ୍ଷଣ ନମୁନାର ଉପଯୋଗିତା ଲେଖ ।

ii) Importance of Engagement in 5-E model for teaching science.

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ପଞ୍ଚ-ଇ ଆଦର୍ଶ ପାଠ୍ୟ ଯୋଜନା ପାଇଁ ନିୟୋଜନର ଗୁରୁତ୍ୱ ଲେଖ ।

2019

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions from any *one* section

SECTION-A

(Odia Method)

1. What is meant by Mother Tongue ? Discuss the place of mother tongue in school curriculum. 2 + 10
ମାତୃଭାଷା କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ମାତୃଭାଷାର ସ୍ଥାନ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- a) Aims of teaching mother tongue at primary level
ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ମାତୃଭାଷା ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ
- b) Importance of mother tongue in education of the child.

ଶିଶୁର ଶିକ୍ଷାରେ ମାତୃଭାଷାର ଗୁରୁତ୍ୱ ।

2. What is direct method ? Describe the features, merits and demerits of direct method of teaching mother tongue. 2 + 10

ସଳଖ ପଦ୍ଧତି କ'ଣ ? ସଳଖ ପଦ୍ଧତିର ଆକୃତି, ସଦ୍‌ଗୁଣ ଏବଂ ଅବଗୁଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- a) Discussion Method

ଆଲୋଚନାମୂଳକ ପଦ୍ଧତି

- b) Inductive and deductive method.

ଆରୋହ ଅବରୋହ ପଦ୍ଧତି ।

3. What is meant by techniques of teaching ? Describe the techniques of teaching poetry. 2 + 10

ଅଧ୍ୟାପନା କୌଶଳ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ପଦ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପନା କୌଶଳ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

a) Teaching of grammar

ବ୍ୟାକରଣ ଅଧ୍ୟାପନା

b) Teaching of composition.

ରଚନା ଅଧ୍ୟାପନା ।

4. What is language laboratory ? Explain its characteristics and application in teaching of prose lesson.

2 + 10

ଭାଷା ପ୍ରୟୋଗଶାଳା କ'ଣ ? ଏହାର ଗୁଣାବଳୀ ଏବଂ ପଦ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ସ୍ପଷ୍ଟ କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

a) Importance of Odia text book

ଓଡ଼ିଆ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ଗୁରୁତ୍ୱ

b) Types of teaching learning materials.

ପଠନଶିକ୍ଷଣ ସାମଗ୍ରୀର ପ୍ରକାର ।

[4]

5. What is Lesson Plan ? Prepare a lesson plan in any prose lesson in Odia following 5E model. 2 + 10
ପାଠ୍ୟଯୋଜନା କ'ଣ ? 5E ମଡେଲ ଅନୁସରଣ କରି ଯେ କୌଣସି ଏକ ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

- a) Icon Design model
ଆଇକନ୍, ଡିଜାଇନ୍, ମଡେଲ୍
- b) Comparison between Herbartian lesson planning and 5E model lesson planning.
ହର୍ବର୍ଟିଆନ୍ ଏବଂ 5E ମଡେଲ୍ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନା ।

SECTION-B

(English Method)

1. What is meant by second language ? Discuss the place of English in school curriculum. 2 + 10

OR

Write short notes on the following : 6×2

- a) Objectives of teaching English at secondary level.
- b) Importance of learning English as a second language.

2. What is translation method ? Describe the features, advantages and limitations of translation method of teaching English. $2 + 10$

OR

Write short notes on the following : 6×2

- a) Direct method
- b) Communicative approach to learning English.

3. What is meant by techniques of teaching ? Describe the techniques of teaching English grammar. $2 + 10$

OR

[6]

Write short notes on the following :

6 × 2

- a) Teaching of poetry
- b) Teaching of composition.

4. What is language laboratory ? Discuss its characteristics and use in teaching of composition.

2 + 10

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

- a) Types and purposes of teaching aids
- b) English text book and work book.

5. What is Lesson Planning ? Prepare a lesson plan in any prose lesson of English following Herbartian approach.

2 + 10

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

- a) 5E Model
- b) ICON Design Model.

SECTION-C

(Mathematics Method)

What is meant by Mathematics ? Discuss the aims of teaching Mathematics at primary level. $2 + 10$

ଗଣିତ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

a) Objectives of teaching Mathematics

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

b) Importance of Mathematics.

ଗଣିତର ମହତ୍ତ୍ୱ ।

2. What is curriculum. Describe the principles of Mathematics curriculum construction for secondary level. $2 + 10$

ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କ'ଣ ? ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତରର ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ନୀତି ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

a) Mathematics curriculum arrangement

ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନ

b) Pedagogical analysis of Mathematics content.

ଗଣିତ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଶୈକ୍ଷିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ।

3. What is meant by method of teaching ? Describe the inductive and deductive method of teaching Mathematics. 2 + 10

ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଆରୋହ ଓ ଅବରୋହ ପଦ୍ଧତିର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

a) Analytic and synthetic method of teaching Mathematics.

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତି

b) Project method of teaching Mathematics.

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରିଯୋଜନା ପଦ୍ଧତି ।

4. What is meant by ICT ? Discuss how a teacher can effectively apply ICT in teaching of Mathematics. 2 + 10

ICT କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷକ ICTକୁ କିପରି ପ୍ରକାଶପଦ୍ଧତିରେ ଉପଯୋଗ କରିପାରିବ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟି ଲେଖ :

- a) Mathematics textbook and workbook
ଗଣିତ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ପୁସ୍ତକ
- b) Purpose of using teaching aids in mathematics.
ଗଣିତରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

5. What is Lesson Planning ? Prepare a lesson plan in any topic of school level Mathematics following 5E model. 2 + 10

ପାଠ୍ୟଯୋଜନା କ'ଣ ? 5E ଆଦର୍ଶ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ଅନୁକରଣ କରି ବିଦ୍ୟାଳୟସ୍ତରର ଯେ କୌଣସି ଏକ ଗଣିତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

OR

[Turn Over

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

a) Structure of Herbartian lesson plan in Mathematics.

ହର୍ବର୍ଟିଆନ୍ ଗଣିତ ପାଠ୍ୟଯୋଜନାର ଗଠନ ପ୍ରଣାଳୀ

b) Structure of ICON Design Model lesson plan in Mathematics.

ICON ଡିଜାଇନ୍ ଆଦର୍ଶ ଗଣିତ ପାଠ୍ୟଯୋଜନାର ଗଠନ ପ୍ରଣାଳୀ ।

SECTION-D

(History Method)

1. What is meant by History? Discuss the relationship of History with any other two school subjects.

2 + 5 + 5

ଇତିହାସ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ଯେ କୌଣସି ଦୁଇଟି ବିଦ୍ୟାଳୟ ବିଷୟ ସହ ଇତିହାସ ସମ୍ପର୍କ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

a) Importance of History as a school subject

ବିଦ୍ୟାଳୟ ବିଷୟ ଭାବେ ଇତିହାସର ମହତ୍ତ୍ୱ

b) Objectives of teaching History at school level.

ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

2. What is curriculum ? Illustrate the approaches to organisation of History curriculum. 2 + 10

ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କ'ଣ ? ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନ ଉପାୟ ବୁଝାଅ ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

a) Selection of History curriculum from global perspectives

ସାମଗ୍ରିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଚୟନ

b) History curriculum at school level in Odisha.

ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରର ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ।

3. What is meant by discussion method ? Describe the narration-cum-discussion method of teaching History. 2 + 10

ଆଲୋଚନାମୂଳକ ପଦ୍ଧତି କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ବର୍ଣ୍ଣନା-ଆଲୋଚନାମୂଳକ ପଦ୍ଧତିରେ ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

OR

[Turn Over

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

- a) Source method of teaching History
ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଆଧାର ପଦ୍ଧତି
- b) Development of sense of time and space.
ସମୟ ଏବଂ ବ୍ୟବଧାନ ଜ୍ଞାନର ବିକାଶ ।

4. What is meant by TLM ? Discuss the types of TLM and purposes of using TLM in teaching of History.

2 + 10

TLM କ'ଣ ବୁଝାଏ ? TLMର ପ୍ରକାର ଏବଂ ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ TLM ବ୍ୟବହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

- a) Time line
ସମୟ ରେଖା
- b) ICT enabled teaching aids in History.
ଇତିହାସରେ ସୂଚନା ଓ ସଞ୍ଚାର ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାସମର୍ଥ ଉପକରଣ ।

5. What is Lesson Planning ? Prepare a lesson plan in any topic of History following Herbartian approach. 2 + 10

ପାଠ୍ୟଯୋଜନା କ'ଣ ? ହର୍ବର୍ଟିଆନ ପଦ୍ଧତି ଅନୁକରଣ କରି ଇତିହାସର ଯେ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

- a) 5E model lesson plan in History
5E ଆଦର୍ଶ ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା
- b) ICON Design Model lesson plan in History.
ICON ଡିଜାଇନ୍ ଆଦର୍ଶ ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ।

SECTION-E

(Geography Method)

1. What is meant by Geography ? Discuss the nature and scope of Geography. 2 + 5 + 5

ଭୂଗୋଳ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ଭୂଗୋଳର ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ପରିସର ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- a) Aims of teaching Geography at school level
ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ
- b) Place of Geography in the school curriculum.
ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଭୂଗୋଳର ସ୍ଥାନ ।

2. What is meant by demonstration method ? Describe the demonstration-cum-discussion method of teaching Geography.

2 + 10

ପ୍ରଦର୍ଶନ ପଦ୍ଧତି କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପ୍ରଦର୍ଶନ-ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- a) Project Method of teaching Geography
ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରିଯୋଜନା ପଦ୍ଧତି
- b) Observation Method of teaching Geography.
ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣା ପଦ୍ଧତି ।

3. Write the meaning of curriculum. Explain the principles of curriculum construction in Geography. 2 + 10

ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଅର୍ଥ ଲେଖ । ଭୂଗୋଳ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପସ୍ତୁତିର ନିୟମ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- a) Organisation of Geography curriculum

ଭୂଗୋଳ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଙ୍ଗଠନ

- b) Pedagogical analysis of Geography content.

ଭୂଗୋଳ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଶୈକ୍ଷିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ।

4. What is Geography room ? Write the importance and utility of Geography room. 2 + 5 + 5

ଭୂଗୋଳ ଗୃହ କ'ଣ ? ଭୂଗୋଳଗୃହର ମହତ୍ତ୍ୱ ଏବଂ ଉପାଦେୟତା ଲେଖ ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

- a) Purpose of TLM in teaching Geography
ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ TLMର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
- b) Application of ICT in teaching Geography.
ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ICTର ଉପଯୋଗ ।

5. What is meant by Lesson Plan ? Prepare a lesson plan in any topic of Geography following Herbartian approach.

2 + 10

ପାଠ୍ୟଯୋଜନା କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ହର୍ବର୍ଟିଆନ ପଦ୍ଧତି ଅନୁକରଣ କରି ଭୂଗୋଳର ଯେ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

- a) 5E model lesson plan in Geography
5E ଆଦର୍ଶ ଭୂଗୋଳ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା
- b) ICON Design Model lesson plan in Geography.
ICON ଡିଜାଇନ୍ ଆଦର୍ଶ କତିହାସ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ।

SECTION-F

(Science Method)

1. What is the meaning of Science ? Discuss the aims and objectives of teaching general science at school level. 2 + 10

ବିଜ୍ଞାନର ଅର୍ଥ ଲେଖ । ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟି ଲେଖ :

- a) Importance of science in school curriculum

ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ବିଜ୍ଞାନର ମହତ୍ତ୍ୱ

- b) Nature and scope of general science.

ସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନର ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ପରିସର ।

2. Write the meaning of method and meaning of approach ? Describe the demonstration-cum-discussion method of teaching Science. 2 + 10

ପଦ୍ଧତିର ଅର୍ଥ ଏବଂ ଉପାୟର ଅର୍ଥ ଲେଖ । ସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପ୍ରଦର୍ଶନ-ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 x 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- a) Observation method of teaching Science
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତି
- b) Laboratory method of teaching Science.
ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରୀକ୍ଷାଗାର ପଦ୍ଧତି ।

3. Write the meaning of curriculum. Explain the principles of curriculum construction in science.

2 + 10

ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଅର୍ଥ ଲେଖ । ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପ୍ରସ୍ତୁତି ନିୟମ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 x 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- a) Organisation of curriculum in science
ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନ
- b) Pedagogical analysis of content in Science.
ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଶୈକ୍ଷିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ।

4. What is TLM ? Write the types and purpose of using TLM in teaching of Science in the school. 2 + 5 + 5
 TLM କ'ଣ ? TLMର ପ୍ରକାର ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଳୟର ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ TLM ବ୍ୟବହାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଲେଖ ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

a) Purpose of science laboratory

ବିଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷାଗାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

b) Application of ICT in teaching of Science.

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ICTର ଉପଯୋଗ ।

5. Write the meaning of Lesson Plan ? Prepare a lesson plan in any science topic following Herbartian approach. 2 + 10

ପାଠ୍ୟଯୋଜନାର ଅର୍ଥ ଲେଖ । ହର୍ବର୍ଟିଆନ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରି ବିଜ୍ଞାନର ଯେ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

OR

[Turn Over

Write short notes on the following :

6 ×

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- a) Structure of 5E Model Science Lesson Plan
5E ଆଦର୍ଶ ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟଯୋଜନାର ସଂରଚନା
- b) ICON Design Model Lesson Plan in Science.
ICON ଡିଜାଇନ୍ ଆଦର୍ଶ ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ।

2021

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions from any *one* section

SECTION - A

(Odia Method)

1. What is meant by Mother Tongue ? Discuss the place of mother tongue in school curriculum. 12

ମାତୃଭାଷା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ମାତୃଭାଷାର ସ୍ଥାନ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Importance of mother tongue of the child

ଶିଶୁର ଶିକ୍ଷାରେ ମାତୃଭାଷାର ଗୁରୁତ୍ୱ

- ii) Aims of teaching mother tongue at primary level.

ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ମାତୃଭାଷା ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

2. What is direct method ? Describe the merits and demerits of direct method of teaching mother tongue. 12

ସଳଖ ପଦ୍ଧତି କ'ଣ ? ସଳଖ ପଦ୍ଧତିର ସଦ୍‌ଗୁଣ ଏବଂ ଅସଦ୍‌ଗୁଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Inductive and deductive method

ଆରୋହ ଅବରୋହ ପଦ୍ଧତି

- ii) Discussion method.

ଆଲୋଚନାମୂଳକ ପଦ୍ଧତି ।

3. What is meant by techniques ? Describe the techniques of teaching poetry. 12

ଅଧ୍ୟାପନା କୌଶଳ କ'ଣ ? ପଦ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପନା କୌଶଳ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Teaching of grammar

ବ୍ୟାକରଣ ଅଧ୍ୟାପନା

- ii) Teaching of composition.

ରଚନା ଅଧ୍ୟାପନା ।

4. What is language laboratory ? Explain its characteristics and application in teaching of prose lesson. 12

ଭାଷା ପ୍ରୟୋଗଶାଳା କ'ଣ ? ଏହାର ଗୁଣାବଳୀ ଏବଂ ପଦ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ସ୍ପଷ୍ଟ କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Types of teaching learning materials

ପଠନ ଶିକ୍ଷଣ ସାମଗ୍ରୀର ପ୍ରକାର

- ii) Importance of Odia text book.

ଓଡ଼ିଆ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ଗୁରୁତ୍ୱ ।

5. What is Lesson plan ? Prepare a lesson plan in any prose lesson in Odia following 5E model. 12

ପାଠ୍ୟଯୋଜନା କ'ଣ ? 5E ମଡେଲ ଅନୁସରଣ କରି ଯେ କୌଣସି ଏକ ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) ICON Design model

ଆଇକନ୍, ଡିଜାଇନ୍, ମଡେଲ

ii) Comparison between Herbartian lesson planning and 5E model lesson planning.

ହର୍ବର୍ଟିଆନ୍ ଓ 5E ମଡେଲ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନା ।

SECTION - B

(English Method)

1. What is meant by second language ? Describe the place of English in School curriculum. 12

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

i) Importance of learning English as a second language.

ii) Objectives of teaching English at secondary level.

2. What is Translation Method ? Describe the features, advantages and limitations of translation method of teaching English. 12

OR

Write short notes on the following : 6×2

- i) Communicative approach to learning English.
- ii) Direct method.

3. What is meant by techniques of teaching ? Describe the techniques of teaching English grammar. 12

OR

Write short notes on the following : 6×2

- i) Teaching of composition
- ii) Teaching of poetry.

4. What is language laboratory ? Describe its characteristics and use of teaching of composition. 12

OR

Write short notes on the following : 6×2

- i) English text book and work book
- ii) Types of purposes of teaching aids.

5. What is Lesson Planning ? Prepare a lesson plan in any prose lesson of English following Herbertian approach. 12

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

- i) ICON Design model
- ii) 5E model.

SECTION - C

(Mathematics Method)

1. What is meant by Mathematics ? Discuss the aims of teaching Mathematics at primary level. 12

ଗଣିତ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Importance of Mathematics
ଗଣିତର ମହତ୍ତ୍ୱ

- ii) Objectives of teaching Mathematics.

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

2. What is Curriculum. Describe the principle of Mathematics curriculum construction for secondary level. 12

ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କ'ଣ ? ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତରର ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ନୀତି ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Pedagogical analysis of Mathematics content

ଗଣିତ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଶୈକ୍ଷିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ii) Mathematics curriculum arrangement.

ଗଣିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନ ।

3. What is meant by method of teaching ? Describe the inductive and deductive method of teaching Mathematics. 12

ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଆରୋହ ଓ ଅବରୋହ ପଦ୍ଧତିର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Project method of teaching mathematics

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରିଯୋଜନା ପଦ୍ଧତି

ii) Analytic and synthetic method of teaching Mathematics.

ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତି ।

4. What is meant by ICT ? Discuss how a teacher can effectively apply ICT in teaching of Mathematics. 12

ICT କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷକ ICT କୁ କିପରି ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ଭାବେ ଉପଯୋଗ କରିପାରିବ ଲେଖ ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Mathematics Textbook and Workbook
ଗଣିତ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ପୁସ୍ତକ
- ii) Purpose of using teaching aids in Mathematics.
ଗଣିତରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

5. What is Lesson Planning ? Prepare a lesson plan in any topic of school level Mathematics following 5E model. 12

ପାଠ୍ୟଯୋଜନା କ'ଣ ? 5E ଆଦର୍ଶ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ଅନୁକରଣ କରି ବିଦ୍ୟାଳୟସ୍ତରର ଯେ କୌଣସି ଏକ ଗଣିତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Structure of ICON Design model lesson plan in Mathematics.

ICON ଡିଜାଇନ୍ ଆଦର୍ଶ ଗଣିତ ପାଠ୍ୟଯୋଜନାର ଗଠନ ପ୍ରଣାଳୀ ।

ii) Structure of Herbartian lesson plan in Mathematics.

ହର୍ବର୍ଟିଆନ୍ ଗଣିତ ପାଠ୍ୟଯୋଜନାର ଗଠନ ପ୍ରଣାଳୀ ।

SECTION - D

(History Method)

1. What is meant by History ? Discuss the relationship of History with any other two school subjects. 12

ଇତିହାସ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ଯେ କୌଣସି ଦୁଇଟି ବିଦ୍ୟାଳୟ ବିଷୟ ସହ ଇତିହାସର ସଂପର୍କ ବିଷୟରେ ଲେଖ ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Importance of History as a school subject

ବିଦ୍ୟାଳୟ ବିଷୟ ଭାବେ ଇତିହାସର ମହତ୍ତ୍ୱ

- ii) Objectives of teaching History at school level.
ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

2. What is Curriculum. Illustrate the approaches to organisation of History Curriculum. 12
ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କ'ଣ ? ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନ ଉପାୟ ବୁଝାଅ ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟି ଲେଖ :

- i) History curriculum at school level in Odisha
ଓଡ଼ିଆ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରର ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ
- ii) Selection of History curriculum from global perspectives.
ସାମଗ୍ରିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଚୟନ ।

3. What is meant by discussion method ? Describe the narration-cum-discussion method of teaching History. 12
ଆଲୋଚନାମୂଳକ ପଦ୍ଧତି କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ବର୍ଣ୍ଣନା ଆଲୋଚନା ମୂଳକ ପଦ୍ଧତିରେ ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Source method of teaching History

ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଆଧାର ପଦ୍ଧତି

ii) Development of sense of time and space.

ସମୟ ଏବଂ ବ୍ୟବଧାନ ଜ୍ଞାନର ବିକାଶ ।

4. What is meant by TLM ? Discuss the types of TLM and purpose of using TLM in teaching of History. 12

TLM କ'ଣ ବୁଝାଏ ? TLMର ପ୍ରକାର ଏବଂ ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନର TLM ବ୍ୟବହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) ICT enabled teaching aids in History

ଇତିହାସରେ ସୂଚନା ଓ ସଞ୍ଚାର ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ସମର୍ଥ ଉପକରଣ

ii) Time line.

ସମୟ ରେଖା ।

5. What is Lesson Planning ? Prepare a lesson plan in any topic of History following Herbartian approach. 12

ପାଠ୍ୟ ଯୋଜନା କ'ଣ ? ହର୍ବର୍ଟିଆନ ପଦ୍ଧତି ଅନୁକରଣ କରି ଇତିହାସର ଯେ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟି ଲେଖ :

- i) ICON Design model lesson plan in History.

ICON ଡିଜାଇନ୍ ଆଦର୍ଶ ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା

- ii) 5E Model lesson plan in History.

5E ଆଦର୍ଶ ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ।

SECTION - E

(Geography Method)

1. What is meant by Geography ? Discuss the nature and scope of Geography. 12

ଭୂଗୋଳ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ଭୂଗୋଳର ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ପରିସର ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Aims of teaching Geography at school level

ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ

ii) Place of Geography in the school curriculum.

ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଭୂଗୋଳର ସ୍ଥାନ ।

2. What is meant by demonstration method ? Describe the demonstration-cum-discussion method of teaching Geography. 12

ପ୍ରଦର୍ଶନ ପଦ୍ଧତି କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Project method of teaching Geography

ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରିଯୋଜନା ପଦ୍ଧତି

- ii) Observation method of teaching Geography.
ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତି ।

3. Write the meaning of curriculum. Explain the principles of curriculum construction in Geography. 12
ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଅର୍ଥ ଲେଖ । ଭୂଗୋଳ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ନିୟମ ଲେଖ ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

- i) Organisation of Geography curriculum

ଭୂଗୋଳ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଜ୍ଞା

- ii) Pedagogical analysis of Geography content.

ଭୂଗୋଳ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଶୈକ୍ଷିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ।

4. What is Geography room ? Write the importance and utility of Geography room. 12

ଭୂଗୋଳ ଗୃହ କ'ଣ ? ଭୂଗୋଳଗୃହର ମହତ୍ତ୍ୱ ଓ ଉପାଦେୟତା ଲେଖ ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Application of ICT in teaching Geography

ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ICTର ଉପଯୋଗ

ii) Purpose of TLM in teaching Geography.

ଭୂଗୋଳ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ TLMର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

5. What is meant by Lesson Plan ? Prepare a lesson plan in any topic of Geography following Herbartian approach.

12

ପାଠ୍ୟଯୋଜନା କ'ଣ ବୁଝାଏ ? ହର୍ବର୍ଟିଆନ ପଦ୍ଧତି ଅନୁକରଣ କରି ଭୂଗୋଳର ଯେ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) 5E model lesson plan in Geography

5E ଆଦର୍ଶ ଭୂଗୋଳ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା

ii) ICON Design Model lesson plan in Geography.

ICON ଡିଜାଇନ୍ ଆଦର୍ଶ ଇତିହାସ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା

SECTION - F
(*Science Method*)

1. What is meaning of Science ? Discuss the aims and objectives of teaching general science at school level. 12

ବିଜ୍ଞାନର ଅର୍ଥ ଲେଖ । ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

- i) Importance of Science in school curriculum.

ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ବିଜ୍ଞାନର ମହତ୍ତ୍ୱ

- ii) Nature and scope of General Science.

ସାଧାରଣ ବିଜ୍ଞାନର ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ପରିସର ।

2. Write the meaning of method and meaning of approach ? Describe the demonstration-cum-discussion method of teaching science. 2 + 10

ପଦ୍ଧତି ଓ ଆବେଦନର ଅର୍ଥ ଲେଖ । ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ 'ପ୍ରଦର୍ଶନ ଓ ଆଲୋଚନା ପଦ୍ଧତି' ସଂପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Observation method of teaching science.

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତି

ii) Laboratory method of teaching science.

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନର ପରୀକ୍ଷାଗାର ପଦ୍ଧତି ।

3. Write the meaning of curriculum. Explain the principles of curriculum construction in Science. 12

ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଅର୍ଥ ଲେଖ । ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପ୍ରସ୍ତୁତି ନିୟମ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Organisation of curriculum in science.

ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସଂଗଠନ

ii) Pedagogical analysis of content in science.

ବିଜ୍ଞାନ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଶୈକ୍ଷିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ।

4. What is TLM ? Write the types and purpose of using TLM in teaching of science in the school. 12
- TLM କ'ଣ ? TLMର ପ୍ରକାର ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଳୟର ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ TLM ବ୍ୟବହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଲେଖ ।

OR

Write short notes on the following : 6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Purpose of science laboratory

ବିଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷାଗାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

- ii) Application of ICT in teaching of science.

ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ICTର ଉପଯୋଗ ।

5. Write the meaning of lesson plan ? Prepare a lesson plan in any science topic following Herbartian approach. 12

ପାଠ୍ୟଯୋଜନାର ଅର୍ଥ ଲେଖ । ହର୍ବର୍ଟିଆନ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରି ବିଜ୍ଞାନର ଯେ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

OR

Write short notes on the following :

6 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Structure of 5E model science lesson plan
5E ଆଦର୍ଶ ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ସଂରଚନା
- ii) ICON Design Model lesson plan in Science.
ICON ଡିଜାଇନ୍ ଆଦର୍ଶ ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ୍ୟଯୋଜନା ।

2018

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions

1. a) Describe the various scales of measurement with examples. 8

ମାପକରଣର ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ଉଦାହରଣ ସହିତ ଆଲୋଚନା କର ?

- b) Write short answers on the followings :

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) What is Statistics ? 2

ପରିସଂଖ୍ୟାନ କ'ଣ ?

- ii) What are the kinds of Statistics ? 2

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପରିସଂଖ୍ୟାନ କ'ଣ ।

OR

- c) Describe the different types of statistical data with examples. 8

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପରିସଂଖ୍ୟାନିକ ତଥ୍ୟମାନ ଉଦାହରଣ ସହିତ ଆଲୋଚନା କର ।

- d) Write short answers on the followings :

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) State the characteristics of statistics ? 2

ପରିସଂଖ୍ୟାନର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର ?

- ii) Prepare a frequency distribution for the following data taking size of the class-intervals 3. 2

ଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟଭାଗ ୩ନେଇ ନିମ୍ନ ତଥ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ପୌନଃପୁନିକ ସାରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

5, 6, 6, 7, 9, 11, 12, 18, 17, 16, 15, 19, 20, 22, 23, 22, 24, 25

2. a) Compute Mean from the following distribution. 8

ନିମ୍ନ ସାରଣୀରୁ ମାଧ୍ୟମାନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର :

C.I.	F
<u>ଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟ</u>	<u>ଫ୍ରୀକ୍ୱେନ୍ସି</u>
25-39	5
40-44	6
45-49	4
50-54	10
55-59	8
60-64	9
65-69	3
70-74	5

- b) Write short answers on the followings :

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) State the uses of Measures of Central Tendency 2

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରବଣତା ମାପନର ବ୍ୟବହାର ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

[4]

- ii) What are the different measures of Positional Value. 2

ସ୍ଥାନୀୟ ମୂଲ୍ୟର ମାପକ ମାନ କ'ଣ ?

OR

- c) Compute the Standard deviation from the distribution given in (2a) above. 8

ଉପରେ (2a) ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାରଣୀରୁ ଆଦର୍ଶ ବିଚ୍ଛୁରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

- d) Write short answers on the followings :

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) What is Range ? 2

Range କ'ଣ ?

- ii) What are the uses of Quartile Deviation (QD). 2

ଚତୁର୍ଥାଂଶ ବିଚ୍ଛୁରଣର ବ୍ୟବହାର କ'ଣ ?

3. a) What do you mean by Graphical presentation ?
Explain its different types with examples. 2+6
Graphical presentation କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ? ଏହାର
ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରଗୁଡ଼ିକୁ ଉଦାହରଣ ସହ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

b) Write short answers on the followings :

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What are the rules for construction of a
Pie-diagram ? 2

‘ପାଇ’ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନର ନିୟମଗୁଡ଼ିକ କ’ଣ ?

ii) What is frequency polygon ? 2

ଫ୍ରିକ୍ୱେନ୍ସି ପଲିଗନ୍ ବହୁଭୁଜ କ’ଣ ?

OR

c) What is Histogram ? Describe how it is drawn
from given statistical data with examples. 2 + 6
ହିଷ୍ଟୋଗ୍ରାମ କ’ଣ ? ଉଦାହରଣ ସହ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରିସଂଖ୍ୟାନିକ
ତଥ୍ୟରୁ କିପରି ଏହା ଅଙ୍କାଯାଏ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

d) Write short answers on the followings :

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What is Cumulative Frequency Polygon ? 2

କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ପୌନଃପୁନିକ ବହୁଭୁଜ କ'ଣ ?

ii) How is Frequency Polygon drawn ? 2

ପୌନଃପୁନିକ ବହୁଭୁଜ କିପରି ଅଙ୍କାଯାଏ ?

4. a) Compute 'r' Coefficient of Correlation by Product Moment method from the given data. 8

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୋମେଣ୍ଟ ପଦ୍ଧତିରେ ନିମ୍ନର ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ 'r' (ସହ ସଂପର୍କର ସହଗ) ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

Marks in Hindi :	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Marks in English :	17	17	18	18	18	19	19	20	21	22

b) Write short answers on the followings :

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What is Correlation ? 2

ସହ ସଂପର୍କ କ'ଣ ?

- ii) State the various types of Correlation ? 2
ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସହସଂପର୍କ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

OR

- c) Compute 'r' Coefficient of Correlation by using Rank difference method from the given data. 8
ଶ୍ରେଣୀ ପାର୍ଥକ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରି ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ 'r' (ସହ ସଂପର୍କର ସହଗ) ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

Student :	A	B	C	D	E	F	G	H
Test - 1	30	40	50	20	10	45	22	18
Test - 2	55	75	60	12	11	38	25	15

- d) Write short answers on the followings :

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) State the uses of Correlation ? 2
ସହସଂପର୍କର ବ୍ୟବହାର ଉଲ୍ଲେଖ କର ?
- ii) What is strength of Correlation ? 2
ସହସଂପର୍କର strength କ'ଣ ?

5. a) What is Chi-square test ? Explain the uses of Chi-square test. 4 + 4
 'କାଇ ସ୍କୋୟାର' ପରୀକ୍ଷା କ'ଣ ? ଏହାର ବ୍ୟବହାର ବର୍ଣ୍ଣନା କର ?
- b) Write short answers on the followings :
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :
- i) State the assumption of t-test ? 2
 t-test ର assumption କ'ଣ ?
- ii) What is divergence of Normality ? 2
 ସ୍ୱାଭାବିକତା ଠାରୁ ଅପସାରଣ କ'ଣ ?

OR

- c) What is Normal Probability Curve ? Enumerate the major characteristics of NPC ? 2 + 6
 ସ୍ୱାଭାବିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରେଖା କ'ଣ ? ଏହାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।
- d) Write short answers on the followings :
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :
- i) What is t-test ? 2
 t-test କ'ଣ ?
- ii) State the various types of Kurtosis ? 2
 ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର Kurtosis ଉଲ୍ଲେଖ କର ?

2019

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions

1. a) Describe different kinds of statistics. 8
ପରିସଂଖ୍ୟାନର ପ୍ରକାର ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

b) Write short answers on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What is nominal scale ?

ନାମମାତ୍ର ମାପକ କ'ଣ ?

ii) Define statistics.

ପରିସଂଖ୍ୟାନ ସଂଜ୍ଞା ପ୍ରଦାନ କର ।

OR

c) Prepare the frequency distribution of the following scores. 8

ନିମ୍ନ ପ୍ରାପ୍ତକର ବିତରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

20	31	37	26	36	29	28	14	25	32
43	40	27	28	20	32	24	31	23	27
27	24	27	32	26	45	22	12	30	29
32	16	34	25	16	24	50	42	26	30

[2]

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

i) Data

ତଥ୍ୟାବଳୀ

ii) Interval scale.

ଅନ୍ତରାଳ ମାପନୀ ।

2. a) Draw the frequency polygon of the following data. 8

ନିମ୍ନ ପ୍ରାପ୍ତାଙ୍କର ବହୁଭୁଜ ଅଙ୍କନ କର ।

<i>Class Interval</i>	<i>Frequency</i>
70-74	2
65-69	4
60-64	3
55-59	7
50-54	9
45-49	11
40-44	9
35-39	7
30-34	5
25-29	3
N	60

b) Write short answers on the following : 2×2

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) State the steps of drawing histogram.

ଆୟତାକାର କ୍ଷେତ୍ର ସମ୍ବଳିତ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ନକ୍ସା ଅଙ୍କନର ସୋପାନ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

ii) What is the Ogive ?

ଓଜିଭ୍ କ'ଣ ?

OR

c) What is pie diagram ? Describe the steps for constructing a pie diagram. $2 + 6$

ବୃତ୍ତ-ଆଲେଖ କ'ଣ ? ବୃତ୍ତ-ଆଲେଖ ରଚନାର ସୋପାନ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

d) Write short notes on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Classification of data

ପ୍ରାପ୍ତାଙ୍କ ବର୍ଗୀକରଣ

ii) Cumulative frequency graph.

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସଂଗୁଣନା ଲେଖଚିତ୍ର ।

[Turn Over

3. a) Find out the median of the following distribution. 8

ନିମ୍ନ ବିତରଣରେ ମଧ୍ୟମା ବାହାର କର ।

<i>Class Interval</i>	<i>Frequency</i>
10-14	3
15-19	5
20-24	9
25-29	18
30-34	11
35-39	5
40-44	6
45-49	2
50-54	1
N	60

- b) Write short answers on the following : 2×2

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) What is mean ?

ମାଧ୍ୟ କ'ଣ ?

ii) Write the uses of median.

ମଧ୍ୟମାର ବ୍ୟବହାର ଲେଖ ।

OR

c) What is average deviation ? Discuss the steps of computing average deviation of grouped and ungrouped data. 2 + 6

ହାରାହାରି ବିଚଳନ କ'ଣ ? ସାମୂହିକ ଏବଂ ଅଣସାମୂହିକ ତଥ୍ୟାବଳୀର ହାରାହାରି ବିଚଳନ ଗଣନର ସୋପାନ ଲେଖ ।

d) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) Write the uses of standard deviation

ମାନକ ବିଚଳନର ବ୍ୟବହାର ଲେଖ

ii) State the steps of calculation of standard deviation by short method.

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ମାନକ ବିଚଳନ ଗଣନର ସୋପାନ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

[Turn Over

4. a) Calculate the product moment coefficient of correlation of the following data. 8

ନିମ୍ନ ତଥ୍ୟାବଳୀର ଗୁଣନ-ଘୂର୍ଣ୍ଣନ ସହସମନ୍ଦ୍ର ଗଣନ କର ।

Pupils	Marks in	Marks
	Math	Science
A	40	30
B	35	25
C	30	20
D	25	15
E	20	10
F	15	15
G	35	20
H	20	10

- b) Write short answers on the following : 2×2

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) What is meant by coefficient of correlation ?

ସହସମନ୍ଦ୍ର ଗୁଣାଙ୍କ କ'ଣ ବୁଝାଏ ?

- ii) What is linear correlation.

ରେଖିକ ସହସମନ୍ଦ୍ର କ'ଣ ?

- c) Calculate the coefficient of correlation of the following data by rank difference method. 8
 ସ୍ଥିତିଭେଦ ପ୍ରଣାଳୀରେ ନିମ୍ନ ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟାବଳୀର ସହସମ୍ବନ୍ଧ ଗୁଣାଙ୍କ ଗଣନା କର ।

<i>Pupils</i>	<i>Marks in Science</i>	<i>Marks Math</i>
A	30	58
B	28	54
C	25	50
D	21	42
E	18	37
F	16	24
G	24	32
H	22	34

- d) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- Write four uses of correlation
ସହସମ୍ବନ୍ଧର ଚାରିଗୋଟି ବ୍ୟବହାର ଲେଖ
- What are the types of correlation ?
ସହସମ୍ବନ୍ଧର ପ୍ରକାର କ'ଣ ?

5. a) Explain the characteristics of normal probability curve. 8

ସାଧାରଣ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବକ୍ରର ଗୁଣାବଳୀ ଆଲୋଚନା କର ।

- b) Write short notes on the following : 2×2
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :
 (i) Skewness (ii) Kurtosis.
 ବିସମ ବକ୍ର ବକ୍ରତା ମାତ୍ରା ।

OR

- c) A personality test was administered in a school to Group-1 having 8 boys and Group-2 having 5 boys. Data are given below. 8
 ଗୋଟିଏ ବିଦ୍ୟାଳୟର ୮ଟି ବାଳକ ଥିବା ଦଳ ନଂ-୧ ଏବଂ ୫ଟି ବାଳକ ଥିବା ଦଳ ନଂ-୨ଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ନିମ୍ନ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

Group-1	110	112	95	105	111	97	112	102
Group-2	115	112	109	112	117			

Is the difference between two group means significant at .05 level ? Is the difference between two group means significant at .01 level ?

ଦୁଇ ଦଳର ମାଧ୍ୟବିଭେଦ .05 ସ୍ତରରେ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ କି ? ଦୁଇ ଦଳର ମାଧ୍ୟବିଭେଦ .01 ସ୍ତରରେ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ କି ?

- d) Write short notes on the following : 2×2
 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :
 i) Chi-square test
 କାଇସ୍କୂଏର ପରୀକ୍ଷଣ
 ii) Reasons for divergence from normality.
 ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବିଚ୍ୟୁତିର କାରଣ ।

2021

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions .

Part-I

1. Answer the following within one words each : 1 × 8

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ ପ୍ରଦାନ କର :

a) Statistics has been derived from which Latin word ?

କେଉଁ ଲାଟିନ୍ ଶବ୍ଦରୁ ପରାସଂଖ୍ୟାନ (Statistics) ଆସିଅଛି ?

b) Who has developed the product moment method of correlation ?

ସହ ସଂପର୍କର ଗୁଣନ ଘୂର୍ଣ୍ଣନ ପଦ୍ଧତି କିଏ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ?

c) Write the formula for calculating mode.

ଗରିଷ୍ଠକ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ସୂତ୍ରଟି ଲେଖ ।

d) State one measure of central tendencies.

କେନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରବଣତାର ଗୋଟିଏ ମାପ ଲେଖ ।

e) Mention one type of divergence from normality.

ସମ୍ଭାବତା ବିଚ୍ୟୁତିର ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଦର୍ଶାଅ ।

- f) State the size of the class interval of the following distribution.

ନିମ୍ନ ସଂଭାଗର 'ଶ୍ରେଣୀ ସମାଗର ଆକାର' ଲେଖ ।

10 – 19.

- g) In a distribution Mean = 50, Median = 60, what will be its mode ?

ଗୋଟିଏ ବିତରଣରେ ମାଧ୍ୟ = ୫୦, ମଧ୍ୟମା = ୬୦ ଏହାର ଗରିଷ୍ଠକ କେତେ ?

- h) Find out the median from the following score.

ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟର ମଧ୍ୟମା କେତେ ?

5, 7, 6, 9, 8 ।

Part-II

2. Answer any **eight** of the following within two to three sentences each :

$1\frac{1}{2} \times 8$

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଯେ କୌଣସି ଆଠଟିର ଉତ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୁଇରୁ ତିନୋଟି ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କର :

- a) Write two advantages of frequency polygon.

ଫ୍ରିକ୍ୱେନ୍ସି ପଲିଗନ୍ ବହୁଭୁଜର ଦୁଇଟି ସୁଗୁଣ ଲେଖ ।

- b) What is linear correlation ?

ରେଖିକ ସହସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ?

c) Write the uses of 't' score.

't' scoreର ବ୍ୟବହାର ଲେଖ ।

d) What is Kurtosis ?

ବକ୍ରତା ମାତ୍ରା କ'ଣ ?

e) Define coefficient of correlation.

ସହସମ୍ବନ୍ଧ ଗୁଣାଙ୍କ ସଂଜ୍ଞା ନିରୂପଣ କର ।

f) Mention three uses of standard deviation.

ମାନକ ବିଚ୍ୟୁତିର ତିନୋଟି ବ୍ୟବହାର ଦର୍ଶାଅ ।

g) Calculate the mean from the following data.

ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟାବଳୀର ମାଧ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

6, 8, 9, 12, 18, 21, 22

h) In a NPC between ± 16 how many percentages lie ?

ଗୋଟିଏ ସ୍ଵାଭାବିକ୍ ସମ୍ଭାବତା ବକ୍ରରେ ± 16 ମଧ୍ୟରେ କେତେ ପ୍ରତିଶତ କ୍ଷେତ୍ର ରହିଥାଏ ?

i) What is leptokurtic curve ?

ଅତି ଉଚ୍ଚତା ବିଶିଷ୍ଟ କକ୍ର ବକ୍ର କ'ଣ ?

j) What Z-score ?

Z-score କ'ଣ ?

Part-III

3. Answer any **eight** of the following within 75 words each : 2 × 8

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଯେ କୌଣସି ଆଠଟିର ଉତ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ୭୫ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କର :

a) Define statistics.

ପରିସଂଖ୍ୟାନର ସଂଜ୍ଞା ନିରୂପଣ କର ।

b) What is frequency polygon ?

ପୌନଃପୁନ୍ୟ ବହୁଭୁଜ କ'ଣ ?

c) Write two uses of histogram.

ପୌନଃ ପୁନ୍ୟ ଆୟତଚିତ୍ରର ଦୁଇଟି ବ୍ୟବହାର ଲେଖ ।

d) State the uses of mean.

ମାଧ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

e) What is Ogive ?

ଓଜିଭ କ'ଣ ?

f) What is 'z' score ?

'z' score କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

g) What is skewness in NPC ?

ସ୍ୱାଭାବିକ୍ ବକ୍ତ୍ରରେ ବୈଷମ୍ୟ କ'ଣ ?

h) Write demerits of rank difference method.

ସ୍ଥିତି ପାର୍ଥକ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀର ଅସୁବିଧା ଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

i) Calculate the standard deviation for the given data :

ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟର ମାନକ ବିଚ୍ୟୁତି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର :

22, 10, 18, 14, 28, 24

j) What is T-score ?

T-score କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

Part-IV

Answer the following within 500 words each

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ୫୦୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କର

4. a) Discuss the nature and importance of educational statistics. 6

ଶୈକ୍ଷିକ ପରିସଂଖ୍ୟାନର ପ୍ରକୃତି ଓ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

b) Describe the steps for the construction of a pie-diagram.

ବୃତ୍ତ-ଆଲୋଚନା ରଚନାରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ସୋପାନ ଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

5. a) Compute the mean from the following data. 6

ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟର ମାଧ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

<i>C.I.</i>	<i>f</i>
80-84	4
75-79	8
70-74	6
65-69	11
60-64	8
55-59	7
50-54	6

OR

- b) Calculate the standard Deviation from the following data.

ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟର ମାନକ ବିଚ୍ୟୁତି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

<i>C.I.</i>	
195- 199	1
190-194	2
185-189	4
180-184	5
175-179	8
170-174	10
165-169	6
160-164	4
155-159	4
150-154	2
145-149	3
140-144	1

6. a) Findout the coefficient of correlation of the following two sets of score by rank-difference method.

6

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦୁଇ ସେଟ ପ୍ରାପ୍ତାଙ୍କର ଗୁଣାତ୍ମକ ସହ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାନ-ପାର୍ଥକ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ନିରୂପଣ କର ।

<i>Students</i>	<i>Score in English</i>	<i>Score in Odia</i>
A	50	70
B	70	80
C	60	90
D	50	50
E	60	53
F	55	42
G	45	64
H	20	50
I	46	80
J	54	60

OR

- b) Calculate the coefficient of correlation from the following data using product - moment method.

ଗୁଣନ-ଘୂର୍ଣ୍ଣନ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରି ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟରୁ ସହସଂପର୍କ
ଗୁଣାଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

<i>Students</i>	<i>Score in language</i>	<i>Score in Social Science</i>
A	22	50
B	25	54
C	34	56
D	28	59
E	36	67
F	30	71
G	32	74
H	30	62
I	28	61
J	34	60

7. a) Explain the properties of Normal Probability Curve. 6

ସାଧାରଣ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବକ୍ରର ଗୁଣାବଳୀ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

- b) Explain the skewness as divergence from normality with diagram.

ରେଖାଚିତ୍ର ସହ ସ୍ୱାଭାବିକତା ବିଚ୍ୟୁତିର ବିଷମବକ୍ରକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

2017

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions selecting either {(a),(b)}
or {(c),(d)} from each question

1. a) Discuss the system of education during post-vedic period. 8
ବୈଦିକକୋଉର ଯୁଗର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଣାଳୀ ଆଲୋଚନା କର ।
- b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Constitutional provision on Education relating to secularism.
ଶିକ୍ଷାରେ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷତା ସମ୍ପର୍କିତ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।
- ii) Two features of Vedic education
ବୈଦିକ ଶିକ୍ଷାର ଦୁଇଟି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

OR

- c) Discuss the aims and purposes of education drawn from the normative vision. 8
ଆଦର୍ଶଗତ ପରିକଳ୍ପନାରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମାନ ଆଲୋଚନା କର ।
- d) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Federal Structure
ସଂଘୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ଢାଞ୍ଚା
- ii) Nature of evolving nation
କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସ୍ୱରୂପ ।
2. a) Discuss the contribution of Rabindranath Tagore to the field of education. 8
ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଟାଗୋରଙ୍କ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅବଦାନ ଆଲୋଚନା କର ।
- b) Write short notes on the following : 2 × 2
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :
- i) Any two aims of education according to Gandhiji.
ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଶିକ୍ଷାର ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

[3]

ii) Craft centred education.

ଧନ୍ଦାକେନ୍ଦ୍ରିକ ଶିକ୍ଷା ।

OR

c) Discuss nature and aims of education according to Jiddu Krishnamurty. 8

ଜିଦ୍ଦୁ କ୍ରିଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଶିକ୍ଷାର ସ୍ୱରୂପ ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Basic principles of Educational Philosophy of SriAurobindo.

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦର୍ଶନର ମୌଳିକ ନୀତି

ii) Vital Education

ପ୍ରାଣିକ ଶିକ୍ଷା ।

3. a) Discuss various steps taken by your state for universalisation of primary education. 8

ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାର ସାର୍ବଜନୀନକରଣ ପାଇଁ ତୁମ ରାଜ୍ୟ ନେଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପମାନ ଆଲୋଚନା କର ।

[4]

b) Write short notes on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

i) Universal retention

ସାର୍ବଜନୀନ ରକ୍ଷଣ

ii) Universal success

ସାର୍ବଜନୀନ ସଫଳତା ।

OR

c) Discuss the various issues of quality and equity of primary education. 8

ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାର ଗୁଣାତ୍ମକ ଓ ସମତାଜନିତ ସମସ୍ୟାମାନ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short notes on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

i) Qualitative Primary Education

ଗୁଣାତ୍ମକ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା

ii) Steps taken for removal of equity issue.

ସମତା ସମ୍ପର୍କିତ ସମସ୍ୟାର ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପ ।

4. a) Discuss the prevailing nature of inequality in education. 8

ଶିକ୍ଷାରେ ପ୍ରଚଳିତ ଅସମାନତାର ସ୍ୱରୂପ ଆଲୋଚନା କର ।

- b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Arguments in favour of equality in education

ଶିକ୍ଷାରେ ସମାନତା ସପକ୍ଷରେ ଯୁକ୍ତି

- ii) Measures taken for overcoming inequality in education

ଶିକ୍ଷାରେ ଅସମାନତା ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପ

OR

- c) Discuss the major issues relating to inequality in school system. 8

ବିଦ୍ୟାଳୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅସମାନତା ସମ୍ପର୍କିତ ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟାମାନ ଆଲୋଚନା କର ।

- b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

- i) Need of Common School System

ସାଧାରଣ ବିଦ୍ୟାଳୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆବଶ୍ୟକତା

[Turn Over

ii) Merits of Common School System

ସାଧାରଣ ବିଦ୍ୟାଳୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସୁବିଧା ।

5. a) Discuss various indications of national development recommended by Kothari Commission. 8

କୋଠାରି ଆୟୋଗଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ଜାତୀୟ ବିକାଶର ସାଂକେତିକ ମାନ ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) Barriers of National Development

ଜାତୀୟ ବିକାଶର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ

ii) Examination system according to Kothari Commission.

କୋଠାରି ଆୟୋଗଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।

OR

c) Discuss the social-cultural changes in education. 8

ଶିକ୍ଷାର ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନମାନ ଆଲୋଚନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

i) Education as an economic investment

ଶିକ୍ଷା ଏକ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିନିଯୋଗ

ii) Political process and education

ରାଜନୈତିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ଶିକ୍ଷା ।

2019

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions

1. a) Write a note on normative orientation of Indian education. 8

ଭାରତୀୟ ଶିକ୍ଷାର ନାମକୀୟ ଅଭିମୁଖୀକରଣ ଉପରେ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ ।

b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

i) What is equity in educational provisions ?

ଶୈକ୍ଷିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସମତାଜାତି କ'ଣ ?

ii) State two aims of education drawn from the normative vision.

ନାମକୀୟ ଦର୍ଶନରୁ ନିଷ୍ପତ୍ତ ଶିକ୍ଷାର ଦୁଇଟି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

OR

- c) Explain the salient features of India as an evolving nation state and its implication for educational system. 8

ଏକ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାବେ ଭାରତର ପ୍ରମୁଖ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଏବଂ ଶୈକ୍ଷିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ଏହାର ନିହିତାର୍ଥ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

- d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

- i) Liberty as a constitutional provision on education.

ଶିକ୍ଷାର ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରୂପେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା

- ii) Implications of secular polity for educational system.

ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ଶାସନତନ୍ତ୍ରର ନିହିତାର୍ଥ ।

2. a) Discuss the features of basic education. 8

ଧନ୍ୟାତ୍ମକ ଶିକ୍ଷାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

- b) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

- i) State two other names of basic education.

ଧନ୍ୟାତ୍ମକ ଶିକ୍ଷାର ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ନାମ ଲେଖ

ii) What is the contribution of Sri Aurobindo to the field of education ?

ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଅବଦାନ କ'ଣ ?

OR

c) Describe the salient features of education advocated by Jiddu Krishnamurthy. 8

ଜିଦୁ କୃଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥତ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରମୁଖ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର ।

d) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What is meant by liberationist pedagogy ?

ଉଦାର ଶିକ୍ଷାଶାସ୍ତ୍ର କ'ଣ ବୁଝାଏ ?

ii) State two important features of educational experiment of R.N. Tagore.

ରବିନ୍ଦ୍ରନାଥ ଟାଗୋରଙ୍କ ଶୈକ୍ଷିକ ପରୀକ୍ଷାର ଦୁଇଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

3. a) Discuss the obstracles of universalisation of school education. 8

ବିଦ୍ୟାଳୟଶିକ୍ଷା ସାର୍ବଜନୀକରଣର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆଲୋଚନା କର ।

- b) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) What is universal enrolment ?

ସାର୍ବଜନୀନ ନାମାଙ୍କନ କ'ଣ ?

- ii) What is universalisation of elementary education ?

ପ୍ରାଥମିକଶିକ୍ଷା ସାର୍ବଜନୀକରଣ କ'ଣ ?

OR

- c) Put forward the measures for success of universalisation of elementary education. 8

ପ୍ରାଥମିକଶିକ୍ଷା ସାର୍ବଜନୀକରଣ ସଫଳତାର ଉପାୟ ବତାଅ ।

- d) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

- i) Write the meaning of wastage and stagnation.

ଅପଚୟ ଓ ନିଷ୍ଠଳତାର ଅର୍ଥ ଲେଖ ।

ii) Mention two issues of quality and equity.

ଗୁଣବତ୍ତା ଏବଂ ସମତାମାନଙ୍କର ଦୁଇଟି ପରିଣାମ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

4. a) Narrate the prevailing nature of inequalities in education of Odisha. 8

ଓଡ଼ିଶାର ଶିକ୍ଷାକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଚଳିତ ଅସମତାର ସ୍ୱରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

b) Write short answers on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) What is meant by dominant group ?

ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବର୍ଗ କ'ଣ ବୁଝାଏ ?

ii) State two differences between public and private schools.

ସର୍ବସାଧାରଣ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦୁଇଟି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

OR

c) Discuss the measures that can minimize the disparities in education. 8

ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ବୈଷମ୍ୟ ନ୍ୟୁନତମ କରିବାର ଉପାୟ ଆଲୋଚନା କର ।

d) Write short answers on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତର ଲେଖ :

i) Write two advantages of common school system.

ସର୍ବସାଧାରଣ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଦୁଇଟି ସୁବିଧା ଲେଖ

ii) What is equality of educational opportunity ?

ଶୈକ୍ଷିକ ସୁଯୋଗର ସମାନତା କ'ଣ ?

5. a) Explain the recommendations of Education Commission (1964-66) on aims of education. 8

ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଶିକ୍ଷା କମିଶନ (୧୯୬୪-୬୬)ଙ୍କ ସୁପାରିଷ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

b) Write short notes on the following : 2×2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଲେଖ :

i) State two suggestions for increasing productivity.

ଉତ୍ପାଦନଶୀଳତା ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଦୁଇଟି ପ୍ରସ୍ତାବ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

ii) State two roles of national services in national integration.

ଜାତୀୟ ସଂହତିରେ ଜାତୀୟ ସେବାର ଦୁଇଟି ଭୂମିକା
ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

OR

c) National development without education is unthinkable - Justify. 8

ଶିକ୍ଷାବିନା ଜାତୀୟ ପ୍ରଗତି ଅକଳ୍ପନୀୟ - ପ୍ରମାଣିତ କର ।

d) Write short notes on the following : 2 × 2

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିହ୍ନଟା ଲେଖ :

i) Culture and education

ସଂସ୍କୃତି ଓ ଶିକ୍ଷା

ii) Political process and education.

ରାଜନୀତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ଶିକ୍ଷା ।

2021

Full Marks - 60

Time - 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer *all* questions

Part-I

1. Answer the followings in one word : 1 × 8

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ ପ୍ରଦାନ କର :

a) Who said, 'Education is the continuous reconstruction of experience' ?

ଶିକ୍ଷା ଅଭିଜ୍ଞତାର ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ପୁନର୍ଗଠନ କିଏ କହିଥିଲେ ?

b) Who is the 13th Tirthankar of Jainism.

ଜୈନ ଧର୍ମର ୧୩ତମ ତୀର୍ଥଙ୍କର କିଏ ?

c) Who said, 'education is a bipolar process'.

ଶିକ୍ଷା ଏକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିଏ କହିଥିଲେ ?

d) Pragmatism is derived from which Latin word ?

ପ୍ରାଗମାଟିଜିମ୍ (ପ୍ରୟୋଗବାଦ) କେଉଁ ଲାଟିନ୍ ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଅଛି ?

- e) Who is the founder of Viswa Bharati.
ବିଶ୍ୱ ଭାରତୀର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା କିଏ ?
- f) 'Adewtabad' is related to which philosophy ?
'ଅଦୈତବାଦ' କେଉଁ ଦର୍ଶନ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ?
- g) Where the open air school was established ?
ମୁକ୍ତାକାଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ କେଉଁଠାରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ?
- h) Integral Education was proposed by whom ?
ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସ୍ତାବ କିଏ ଦେଇଥିଲେ ?

Part-II

2. Answer any **eight** of the following in two to three sentences each : $1\frac{1}{2} \times 8$
ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଯେ କୌଣସି ଆଠଗୋଟିର ଉତ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଦୁଇରୁ ତିନୋଟି ବାକ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କର ।
- a) Define axiology.
ମୂଲ୍ୟବୋଧ ତତ୍ତ୍ୱର ସଂଜ୍ଞା ନିରୂପଣ କର ।
- b) What is 3R
3R କ'ଣ ?

c) What is metaphysics ?

ବାସ୍ତବତା ତତ୍ତ୍ୱର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

d) State the meaning of education according to Vedanta philosophy.

ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନ ଅନୁସାରେ ଶିକ୍ଷାର ଅର୍ଥ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

e) Mention four Nobel Truth of Buddhism.

ବୌଦ୍ଧବାଦର ଚାରି ଆର୍ଯ୍ୟସତ୍ୟ ଦର୍ଶାଅ ।

f) State three major contribution of Plato to education.

ଶିକ୍ଷାକୁ ପ୍ଲାଟୋଙ୍କର ତିନୋଟି ମୁଖ୍ୟ ଅବଦାନ ଦର୍ଶାଅ ।

g) State three aims of education of Satyabadi system of education.

ସତ୍ୟବାଦୀ ଶିକ୍ଷା ଅନୁସାରେ ଶିକ୍ଷାର ତିନିଗୋଟି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

h) Write three feature of basic education.

ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାର ତିନୋଟି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଲେଖ ।

i) What do you mean by Pabbjja ?

ପାବଜା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

j) Write narrow meaning of education.

ଶିକ୍ଷାର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥ ଲେଖ ।

Part-III

3. Answer any *eight* of the following within 75 words each :

2 × 8

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଯେ କୌଣସି ଆଠଟିର ଉତ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ୭୫ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କର :

a) State the etymological meaning of education.

ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତିଗତ ଅର୍ଥ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

b) Define life long education.

ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ଶିକ୍ଷାର ସଂଜ୍ଞା ଲେଖ ।

c) Write the meaning of philosophy.

ଦର୍ଶନର ଅର୍ଥ ଲେଖ ।

d) What is Epistemology ?

ଜ୍ଞାନ ତତ୍ତ୍ୱ କ'ଣ ?

e) What is Wardha scheme ?

ଓର୍ଦ୍ଧା ପରିକଳ୍ପନା କ'ଣ ?

- f) What are the causes of downfall of Satyabadi Bana Bidyalaya ?
ସତ୍ୟବାଦୀ ବନ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧଃପତନର କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?
- g) What are the method of teaching Naturalism.
ପ୍ରକୃତିବାଦର ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?
- h) State the role of the teacher in Sankhya Philosophy.
ସାଂଖ୍ୟ ଦର୍ଶନ ଅନୁସାରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଭୂମିକା ଉଲ୍ଲେଖ କର ।
- i) State the contribution of Dewey to Education.
ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ତୁଲଙ୍କ ଅବଦାନ ଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।
- j) What do you mean by back to nature ?
'ପ୍ରକୃତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ' କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

Part-IV

Answer the following within 500 words each

ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ୫୦୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କର

4. a) Describe the relationship between Philosophy and Education. 6
ଦର୍ଶନ ଓ ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂପର୍କକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

OR

- b) Explain the feature of social aims of education.
ଶିକ୍ଷାର ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।
5. a) Discuss the Philosophical ideas of idealism 6
ଆଦର୍ଶବାଦର ଦାର୍ଶନିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

- b) Discuss the salient features of Naturalism.
ପ୍ରକୃତିବାଦର ମୁଖ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।
6. a) Explain the method of teaching and role of the
teacher with reference to Jainism. 6
ଜୈନବାଦ ଅନୁସାରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତି ଓ ଶିକ୍ଷକର ଭୂମିକା ବର୍ଣ୍ଣନା
କର ।

OR

- b) Discuss the aims of education and curriculum
according to Sankhya Philosophy.
ସଂଖ୍ୟ ଦର୍ଶନ ଅନୁସାରେ ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ଆଲୋଚନା
କର ।

7. a) Describe the contribution of SriAurobindo to education. 6

ଶିକ୍ଷାକୁ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଅବଦାନ ଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

OR

- b) Explain the educational philosophy of Dewey.

ଡୁଇଙ୍କ ଶୈକ୍ଷିକ ଦର୍ଶନ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।